

BUITEN

3^E JAARGANG N^O. 15.

ZATERDAG 10 APRIL 1909.

Foto Aug. F. W. Vogt. OSCAR CARRÉ OP DEN TRAKEHNER HENGST WALZERTRAUM.

Na het sneeuwkllokje kwam het viooltje alras
 Opgebloeid uit het zwoele, doorregende gras;
 Frissche vochtluft der aard', geur der bloemekens klein
 Smolten lieflijk als stemklank en snaarspel dooreen;
 Toen de bonte anemoon en de tulp, frisch van kroon,
 En de narcis, geen and're zoo schitterend schoon,
 Die verliefd op heur eigene lieflijkheên schijnt.
 En, zichzelf in 't water bewond'rend, verkwijnt.
 En de dallie, die wel een elfenkind leek,
 Zoo vol jeugdige schoonheid, zoo passiebleek,
 Dat het wit van de sidd'rende klokjes scheen
 Door het teerbleeke groen van de schutblaad'ren heen;
 Hyacinthen, zachtpurper, en blauwig, en blank,
 Strooiden weer uit haar klokjes dat zoete geklank
 Van muziek, zoo bekoorlijk, meeslepend en wild,
 Die in wolken van geur heel ons wezen doortrilt;
 En de roos als een nimf, die te baden zal gaan,
 Die het kleed van haar gloeienden boezem moet slaan,
 Tot ze, langzaam ontblootend, haar ledekens geeft,
 Al haar schoonheid, aan 't licht, dat haar zwijmlend ombeeft.
 Zuiver blank, als albast waardoor maanstralen beven,
 Hield als een der Maenaden den beker geheven
 De lelie; wijl 't oog, als een sterre van goud,
 Door de dauwdroppen starend den Hemel aanschouwt.
 De jasmijn, zwaar van geur, en de tuberoos zoet,
 Geen andere bloeme toch riekt er zoo goed,
 Ja! de zeldzaamste flora uit ieder klimaat,
 't Groeide al in dien tuin in den weeld'rigsten staat.

* * *

Overhuïfd door de slierten van bloeiend getak
 Lei de stroom met zijn stadig verglijdende vlak,
 En het licht, goud en groen, gleed met dartel geschuiifel
 Omlaag door dien kleurbonten, luchtigen luifel.
 Waterleliën lagen wijdopen te deinen
 Naast duitblad, dat bleekgouden sterren liet schijnen,
 En rondom haar gleed dansend het golfjesgekabbel
 In glanzend bewegen met lisp'lend gebabbel.

* * *

Op de paden, begraasd en bemost overal,
 Die den luthof doorslingerden schier zonder tal. —
 Een voert plots naar 't zonnige, opene veld,
 Een ander loopt dood onder 't bloeiende hout, —
 Hieven duizend maad'lieven haar hoofdjes van goud
 Naast klokjes, zoo mooi als geen tooversprook meldt;
 En bloemkens, verkwijnend als 't zonlicht verzwond,
 Ze strooiden hun kelkblaadjes, kleurig en bont,
 Waar de glimworm bij nachtkou een dak onder vond.

* * *

Zooals bij 't ontwaken een kindje zijn oogen
 Lief glimlachend opslaat naar Moeder, die wekt;
 Die 't straks met haar zangen ter rust wist te sussen,
 Zoo sloegen de bloemen een glimlach ten hoogen,
 Toen 't zonlicht de slapende knoppen kwam kussen,
 Juweelen in mijnschacht, door 't lamplicht ontdekt.
 De luthof, waar zephir met zonnestraal speelde,
 Leek 'n lentefestijn, waar elk bloempje in deelde,
 Want elk was verheugd om de kleuren die blonken,
 Van geuren der eene was d'andere dronken;
 Zoo'n vreugd kent de minnende jeugd slechts alleen,
 Van elkander vervuld saam te smelten tot één!

* * *

Doch, zijn armoede was 't, die een plantje verdroot,
 Nu 't zich voelde doorbeven van liefde's verlangen;
 't Was zoo luttel wat 't Kruidke-roer-mij-niet bood,
 En 't behoefde zooveel, meer dan 't ooit kon ontvangen;
 Want 't kruidke toch heeft geen schitt'rende bloemen,
 Op kleurgloed en geurenzoet kan het niet roemen;
 Doch 't hart vol verlangen, de liefdedrang haakt
 Naar Schoonheid, die Liefde volmaakt.

* * *

De windekens wuft, die op lichte vlucht
 Verwaaiden een ruischend en suiz'end gerucht;
 Zoo menige bloem, die een flonkerster scheen,
 En haar kleurengloed fonk'len deed rondom zich heen;
 En vlugge insecten, voortstevenend ras
 Op gazige wijk boven 't golvende gras,
 Als scheepjes van goud, die op zonnige zee
 Voeren ladingen lichtglans en geur met zich mee;
 De vervluchtigde dauw, die als schitt'rende vonk
 In elk bloemenhart lei, tot de middagzon blonk,
 En dan omwaart en ijl op de lichteucht drijft,
 Ieder wolkje bezwangerd met geur die beklijft;
 De blauwige noen met zijn trillende hette,
 Die 't veld als in zeeën van nevelen zette,
 Waarin klank, geur en kleur van het zomersche leven
 Als het riet in den ruischenden vliet stond te beven;
 — 't Waren evenveel dienende engelenwachten,
 Die het kruidke-roer-mij-niet vreugde aanbrachten;
 Wijn langzaam de dralende uren vergaan,
 Verkruipeend als wolken langs windstille baan.

* * *

Toen op d'aarde uit den hemel de avond neerglee'.
 Heel de lucht aâmde liefde en zalige vree,

Waar 't genot, meer in stilte, veel inniger wordt,
 Als de nacht over 't daglicht zijn sluieren stort;
 Toen wat loopt, kruipt, of vliegen kan, stil lei bedolven
 In 'n droomzee, diep onder deinende golven,
 Wier vloed, schoon geen spoor ooit op 't bodemzand bleef,
 Op dien grond onzer ziel toch zijn indrukken schreef;
 — Slechts het zachte gezang van den nachtegaal klonk,
 Die 't zoetste gaat kweelen als 't zonnelicht zonk,
 En galmen verluidden van 't hemelsche lied
 Door de droomen van 't Kruidke-roer-mij-niet, —
 Toen was de eerste, die zachtkens zich vlijde ter neer
 In den schoot der ruste, het kruidken teer:
 Een kindeke, moe van het dartele spelen,
 De liefste van al, wijl 't zoo weinig kan velen,
 En 't sluimerde zacht in den arm van den Nacht.

G. DE GRAAF.

HISTORIE VAN TWEE BIEKENS.

IN een oud boek, handelende over bijen, en geschreven door Theodorum Clutium in het jaar 1592, vond ik het volgende eigenaardige verhaaltje, dat ik merkwaardig genoeg vond voor de lezers van „Buiten” over te nemen.

„Het is gebeurt, in 't Jaer 1591 in 't laeste van Meert, dat ik met een Pottéken met gesmolten warmen Honinck in mijnen Hoff ginck, om sommige Biekorven wat in te geven, om dat de Biekens van honger niet vergaen en souden; en soo gauw als ick haer gevoedt hadde, soo ben ick naer huys gegaen. Naer middagh wederom in mijnen Hoff komende, soo vondt ick een Bieken by na verdroncken in den Pot, daer den Honinck in was geweest, want alsoo den Pot noch niet ledigh gemaect en was, sagh ick dat het Bieken by naer dootd ende Lam geworden was, en daerom heb ick 't selve uyt den Pot in myn handt genomen, om hetselve te verwarmen, want het kout weder was. Daer naer ben ick een luttel voorts gegaen, en ick vont een ander Bieken, dat van den regen neder ter aerden was geslagen op 't Kruyt liggen; ick nam dit nat en koudt Bieken oock in mijn Handt by het Bieken, dat in den Honinck by naer verdroncken was, en ick heb die alsoo te samen verwarmt in myn Handt, sijn wederom bequickt geworden, en begosten malkanderen vriendelyck te kussen ende te omhelsen: Het Bieken dat in den Honinck gelegen hadde was seer klam ende vuyl van den Honinck; het ander Bieken dat van den regen ter aerden was geslagen, begot het vuyl Bieken schoon te maken, van onder en van boven syn lyff, onder en boven de vleugeltjens, ende aen alle syne beentjens, en dit duerde wel omtrent een ure, dat het schoon Bieken het vuyl Bieken schoon maeckte, en ten lesten, naer dat het schoon gemaect was, heeft het schoon gemaect Bieken een groote danckbaerheijt bewesen aen 't Bieken dat haer schoon gemaect hadde, en heeft haer tot danckbaerheijt 't fijn becxken toe gekeert, en heeft uyt haer borst een druppeltjen Honinck gepresenteert, 't welck het ander Bieken genomen heeft, soo veel tot dat het versaedt was, en als zy nu beyde schoon waeren, hebben zy beginnen hun vleugeltjens te beproeven, en soo synse ten lesten wegh gevlogen naer hunnen Korff. Wat dunckt u, is dat niet een groote liefde, die dees kleyn creatuerkens aen malkanderen bewysen?”

W.

VARIA.

APRIL. Middelen tegen schadelijk gedierte. In boomgaarden en tuinen moet men vroeg in den morgen de boomen schudden, liefst na er vooraf een zeil onder te hebben uitgespreid. Aldus verwijdert men uit de boomen de schadelijke appelbloesemkevers, de nog jonge ringelrupsjes, de rupsen van donsvlinder en bastaardsatijnvlinder en andere rupsen. Ook de bladvllooien (*Psylla*); uit de pruimeboomen de bladwesp (*Selandria fulvicornis*). Uit leidboomen breke men de door appelbloesemkevers bedorven appel- en perebloesems af en verwijdere ook de rupsen er uit. Men zoek van de aalbes- en kruisbesstruiken zooveel mogelijk de bastaardrupsen van (*Nematus ventricosus*) weg.

Uit de boomen verwijdere men de meikevers, terwijl men de in het groot gevangen dieren tot mest verwerkt. In dennenbosschen legge men reeds in het begin van April vangboomen, om de vrouwelijke dennenscheerders te lokken, die hare eieren onder de schors leggen.

Is het winterkoolzaad door de larven van de koolzaad aardvloov bedorven, dan zaaie men na het onderploegen geen zomer-koolzaad.

Pelzen en wollen kleeren, die men nu niet meer mocht willen dragen, moeten goed in linnen worden ingepakt, om te beletten dat de spektor of de pelstor (*Dermestes Lardarius* en *Attagenus pellio*) evenmin als de motten er eieren in leggen. Goed inpakken is veel beter dan het gebruik van kamfer, tabak, enz.

Planten. De meeste boomen en heesters loopen uit. Sleedoorn bloeit en krijgt daarna blad. Kerseboomen bloeien, iets later pruimeboom en pereboom, weer iets later appelboom, ook de kruisbes. Linde, beuk, gouden regen, eschdoorn, lijsterbes, haagdoorn staan in blad. De meeste wilgensoorten en de berk bloeien. Evenzoo keizerskroon, sleutelbloem, witte doovenetel, waterboterbloem en pijlkruid. Ook 't koolzaad begint te bloeien. 't Madeliefje bloeit op zijn schoonst.

INHOUD:

INGEZONDEN BLZ. 170
 HET KRUIDEKE-ROER-MIJ-NIET, DOOR G. DE GRAAF. 170
 HISTORIE VAN TWEE BIEKENS, DOOR W. 171
 VARIA. 170
 PAARDEN IN DEN CIRCUS, DOOR DUVAL VERWEY (SLOT),
 GEÏLLUSTREERD. BLZ. 167 EN 172—175
 DE SCHAPENTIENDE EN DE KRIJTENDE TIENDE, DOOR G. BLZ. 173
 EEN Vliegwedstrijd, NAAR HET ZWEEDSCH VAN KARL
 ERIK FORSSLUND 174
 TEXELSCH EIERENZOEKERS, DOOR G. DE GRAAF. 176
 DE SPARRENLAAN TE BERGEN BIJ ALKMAAR, DOOR
 LEON. A. SPRINGER, GEÏLLUSTREERD 177
 EEN REISVERHAAL, DOOR HENRICUS VAN NARDINCLANT,
 GEÏLLUSTREERD. 178
 ERFHUIS, DOOR LOUIE 180

BERICHTEN VAN REDACTIE EN UITGEVERS.

*Bij iedere rubriek wordt gelegenheid voor correspondentie opengesteld en gelieve men vragen aan de Redactie te richten,
 Fraaie foto's zullen gaarne ter beoordeeling ontvangen worden. Te adresseeren aan de Redactie of aan de Uitgevers. De inzender verzume vooral niet duidelijk zijn naam en adres te vermelden; ook achter op de foto's.
 Van tijd tot tijd zullen prijsvragen voor de beste foto's op een of ander gebied worden uitgeschreven.
 De Uitgevers verzoeken beleefdelyk dit blad te noemen als men naar aanleiding van een annonce, een aanvraag of een bestelling aan een adverteeraer doet.
 Het auteursrecht voor den inhoud van dit blad worat verzekerd overeenkomstig de Wet van 28 Juni 1881, Stbl. No. 214.*

INGEZONDEN.

EETBARE BLOEMEN.

In een vorig nummer van dit fraai geïllustreerde tijdschrift wijdde E. Th. W. eenige regelen aan de bloemen van de in Britsch-Indië algemeen voorkomende *Calligonum polygonoides*, welke mededeeling eindigde met de opmerking, „dat deze een der weinige planten is, waarvan de bloemen gegeten worden.”

Het zij erkend, dat de Westersche tafel zeer arm aan bloemgerechten is, doch dan dienen wij billijkheidshalve in aanmerking te nemen, dat het aantal gerechten van plantaardigen oorsprong bij ons belangrijk kleiner is dan bij de Oostersche volken, terwijl dan nog bovendien een zeer in 't oog vallend verschil tusschen de oorspronkelijke inheemsche groenten van Europa en Azië bestaat; boomblaren en boomwortels, alsmede diverse wortelstokken domineeren nu niet bepaald in onze groentewinkels, noch in aantal, noch als de groenten bij uitnemendheid, even zoo min als onze groenteboer tientallen soorten van peul- en aardvruchten zou kunnen leveren, zooals dat in tropisch Azië en trouwens ook in Japan het geval is. Onze groenten zijn, voor zooverre in de genoemde gewesten bekend, van hieruit overgebracht, evenals zulks met de in het land der rijzende zon soms goede vruchten dragende appel-, peren- en perzikboom het geval is, of met de blauwe druif op Madoera.

Voorts blijft het een open vraag, als ook wij, Westerlingen, niet ettelijke bloemen onder onze groenten zouden tellen, wanneer onze levensstandaard gelijk die van onzen bruin getinten broeder zoo minimaal laag ware, dat gecultiveerde groenten, welke de onze toch op de keper beschouwd zijn, niet onder het bereik onzer beurzen vielen en dus in dat opzicht op Moeder Natuur waren aangewezen; er zijn natuurlijk nog andere factoren in het spel, waardoor groenten voor den bewoner der tropen onontbeerlijk zijn en het hun in tijden van hongersnood mogelijk is, ettelijke dagen achtereen van uitsluitend plantendeelen te leven, zooals toch maar al te vaak in Britsch- en Nederlandsch-Indië zoowel als in China en Japan het geval is; alsdan wordt de toespits van het voor den bewoner dier landen onontbeerlijk bordje rijst, zijn eenigste voedsel, om het dan soms nog rauw te moeten nuttigen!

Doch revenons à nos moutons: eetbare bloemen. Behalve de bloemen, aan het hoofd dezer regelen genoemd, verschalkt de Azaat nog menig ander bloempje, zoo b.v. wordt uit de bloemen der verschillende spec. van *Pandanus Rumph.* een zeer smake-lijke groente bereid, evenals de groote, witte bloemen van *Agati grandiflora* een heel eetbare groente leveren.

Rauw nuttigt men de bloemen van *Jambosa hypericifolia*, ter-

wijl de bloemen van *Sesbania grandiflora* o.a. als soep worden gegeten.

In geheel Ned. Indië wordt de jonge bloem van eenige pisang-soorten als groente gegeten, alsmede zulks meermalen het geval is met de bloemen van het *suikerriet*. De gedroogde bloemen der uit Amerika afkomstige, in Indië overgeplante, *Polyanthes tuberosa* worden in pasteitjes verwerkt, de bekende sterk riekende, bij de Maleiers onder den naam van *Kembang Sedep Malem* (geurbij de Maleiers onder den naam van *Kembang Sedep Malem* (geurige avondbloem) bloemen. De paarsche bloemen van *Eugenia Malaccensis* worden in suiker geconfijt, terwijl de Chineezzen te Batavia u in suiker geconfijte bloemen van de door hun landgenooten van vóór honderden jaren uit Kambodja overgebrachte *Plumeria acutifolia* bij de thee kunnen presentereen, in suiker geconfijte sterkriekende bloemen van den Kerkhofboom.

En al worden de bloemhoofdjes van *Carthamus tinctorius* of te wel Saffloer, niet direct gegeten, zoo dient het uit de versche bloem door persing verkregen sap tot het kleuren van kunstwijn, die, zoo men wil, in geheel Oost-Azië is te bekomen, niet het minst in Japan; een in China o.a. als jin tsi bi bekend voedingsmiddel wordt er wel mede gekleurd. En welk een rol spelen niet de bloemen der *Hibiscus rosa Sinensis* L.; het sap der prachtige, ook in tropisch Nederland zoo welig tierende bloemen van dit familielid der Malvaceae doet o.a. wonderen bij de bereiding van roode kool, bij gebrek aan de ware roode kool, terwijl het ook uwe schoenen doet zwart worden, een eigenschap waarmede de Maleische naam u reeds in kennis stelt: *Kembang Sapatoe*. Schoenbloem. En is niet de bloem van *Clitoria ternatea* de lieveling der bruinoogige Indische keukenprinses, wanneer ze hare meesteres hemelsch gekleurd gebak of gelei moet opdisschen?

En zoo zijn er meer bloemen, die, zij het niet zoo algemeen als bovengenoemde, in den een of anderen vorm worden geconsumeerd, doch op gevaar af te vervelen, kunnen deze worden gepasseerd; een zelfde reden doet de vele inl. namen, hier van weinig belang, verzwijgen.

W. K. A. BURGHARDT.

HET BAARDMANNETJE.

Mijnheer de Redacteur!

In Uw tijdschrift lees ik dat de heer De Meyere beweert dat de Baardmannetjes door de Wet niet beschermd zijn. Ik raadpleegde de lijsten en vond in al de lijsten vermeld dat ze wel beschermd zijn door de bedoelde Wet. Die lijsten zijn: 1. Rit-zema Bos: Landbouwdierkunde, deel II in de aantekeningen achteraan. 2. De lijst van Friesche vogels van Mr. Albarda. 3. De lijst van Bisschop van Tuinen van de Nederl. vogels, uitgegeven te Zwolle. 4. De Wet zelf, die spreekt van „de Meezen”. Hiertoe behoort de Baardmees dus ook.

Achtend,

Uw dw.

P. J. BOLLEMAN VAN DER VEEN,
Leevaar Gymn. en H.B.S., Dordt.

Wij zonden dit schrijven ter inzage aan den heer De Meyere, die naar aanleiding hiervan het volgende schreef:

Geachte Redactie!

De Heer P. J. Bolleman v. d. Veen vergist zich uitdrukkelijk, waar hij meent, dat het Baardmannetje tot de door de Wet beschermde vogelsoorten behoort. Met name worden de volgende meezen vermeld: 1. de Koolmees; 2. de Pimpel- of Blauwmees; 3. de Zwartkopmees; 4. de Kuifmees; 5. de zwarte mees; 6. de Staartmees. Deze meezensoorten mogen dus niet gevangen of verkocht worden. Van de Baardmees zwijgt de vogelwet geheel; ze mag dus vrij gevangen, vervoerd, enz. worden en daarvan wordt een druk gebruik gemaakt, zonder dat de politie of justitie, hoe gewenscht het ook ware, daaraan een einde kan maken.

Hoogachtend,

Uw dw. dn.

J. L. F. DE MEYERE.

DE MARTINI-TOREN TE GRONINGEN.

Naar aanleiding van het opstel van den heer H. van der Mandere over den Martini-toren te Groningen, merkte „een geboren Delftenaar” op, dat ook de Grootte kerk te Delft schoon is en de toren daarvan wellicht hooger dan de Martini-toren. Nadat door ons den heer v. d. M. van dit schrijven inzage was gegeven, schreef deze ons, dat de toren te Delft even onder de 100 Meter hoog is. De dom te Utrecht is zooals men weet 110 Meter hoog. Wanneer wij den tijd daartoe gekomen achten hopen wij ook van den schoonen en hoogen Delftschen toren in ons blad een afbeelding te geven, wellicht verschaft „Delftenaar” ons een prachtige fotografie er van.

RED.

HET KRUIDEKE-ROER-MIJ-NIET.

I. (*The Sensitive Plant*. P. B. SHELLEY.)

In een tuin stond een kruideke-roer-mij-niet,
 Dat met dauw door den uchtend zich laven liet;
 Als waaiers gespreid hief 't zijn loof naar het licht
 En de nacht kuste zacht alle bladerkens dicht.
 En ook daar kwam de Lente met blij geschal.
 Liefde lachte en lonkte weer overal;
 Bloem en kruid, al wat sliep in der aard' donk'ren schoot,
 Ontwaakte uit den droom en verrees uit den dood.
 Als een hijgende hinde, die rilt van verlangen
 Naar minnespel, beefde van weelde bevangen
 Het vreemd-teere plantje in zijn eenzaamheid;
 Als geen ander in 't rond had het Lente verbeid.

* * *

Foto Aug. F. W. Vogt.

EEN VIJFTAL AARDIGE PONY'S VAN CIRCUS CARRÉ.

PAARDEN IN DEN CIRCUS.

(Slot).

IN vroeger jaren zag men in den circus veel meer werkelijke paardendressuur dan tegenwoordig; het publiek wenschte thans een groot gedeelte van den voorstellingsavond gevuld te zien door een ballet. Wie herinnert zich niet den beroemden schoolruiter Jules Filles, die elken avond bij Carré de bewondering van tal van paardenvrienden opwekte en aan wien later door onze Regeering opgedragen werd rijlesen aan een rotal cavallerie-officieren te geven. Wij zeiden reeds dat vroeger vorstelijken personen in het openbaar aan wedrennen deelnamen; ook circus Carré mocht zich in hunne belangstelling verheugen.

Toen circus Carré in Weenen kwam, wekte de dressuur van den directeur Oscar Carré in zoo hooge mate de belangstelling van Keizerin Elizabeth op, dat zij dagelijks in de ochtenduren de oefeningen bijwoonde; door haar toedoen ontving Carré het Oostenrijksche Gouden kruis van Verdienste. Klara Rasch, de destijds beroemde amazone van circus Carré, genoot de bijzondere gunst der vorstin; de bevalligheid en kunst van deze schoolrijdster maakte haar tot dagelijksche gast aan het hof. Tegenwoordig hoort men daar niet meer van.

Wij hebben reeds vermeld, dat in circus Carré in hoofdzaak Russische, Hongaarsche, Oost-Pruisische en Pony paarden gebruikt worden. Het zijn warmbloedige paarden met een droog, verstandig hoofd, met groote oogen, langen hals, hooge schoft, rechten rug, lang, bijna recht kruis, met hoog aangezette en fijnen staart.

In Rusland komen 21 miljoen paarden voor; op een onzer photo's ziet men Tigeretto, een Tscherkessen paard, dat in Kaukasië voorkomt en duidelijk zijn Oostersche afkomst verraadt. Dit ras is middelmatig groot en heeft een recht, droog, goed gevormd hoofd.

De Kozakkenpaarden zijn van Tartaarschen oorsprong en door Arabisch bloed veredeld. De meest bekende der Russische paarden zijn de Orloffdravers, uit de staatsstoeterij te Krenowoy; zij zijn ontstaan uit den Arabischen hengst Smetanska, waaruit bij eene Hollandsche merrie in 1784 de beroemde stamvader Bars I ontsproot.

Hongarije is zeer rijk aan paarden, die om hun volharding en snelle gangen beroemd zijn. Het landpaard heeft een Oostersch type, de hoogte is circa 1.50 M., het heeft een zwaar hoofd, een soort hertenhals, een kort eenigszins afhellend kruis met hoog aangezette staart; dit paard is veredeld door Oostersch, Engelsch en Normandisch bloed. Hongarije is bekend om zijne Juckers; vroeger waren dit kleine, snelgaande tuigpaarden, maar tegenwoordig verlangt men bij den Jucker een flinke taille en veel Arabisch of Engelsch bloed en vooral een aangenaam figuur, buitengewone volharding en snelheid; een span goede Juckers is zeer kostbaar.

De Oost-Pruisische paarden komen uit de stoeterij te Trakehnen; de Trakehner hengsten uit den circus Carré genieten een groote vermaardheid in ons land. In 1732 werd die stoeterij door Koning Friedrich Wilhelm I gesticht en later door Graaf Lindenau uitgebreid. Hoofdzakelijk werd er gefokt met Engelsche volbloed- en Oostersche paarden; tegenwoordig heeft men

daar lichte en zware rijpaarden en tuigpaarden. De Trakehners zijn flink gebouwde dieren met een edel gevormd, licht hoofd, een goed opgericht hals en een lange, hooge schoft; de rug is sterk en het kruis recht met hoog aangezette staart.

De Pony's zijn kleine paarden; zij komen uit de bergachtige streken van Zuid-Schotland en van de Shetlandsche en Orkney eilanden en uit Rusland. De Shetlandsche pony is gedrongen, sierlijk en goed geëvenredigd van lichaamsbouw; hij heeft een kort, dik hoofd, een sterke hals, lage schoft en korten rug met breed afgerond kruis; de beenen zijn naar verhouding dun en slank, maar krachtig en droog. Deze dieren zijn meestal bruin gekleurd; de bonte kleur is ontstaan door vermenging met IJslandsch bloed. De Russische pony is niet zoo fijn gebouwd als de Shetlandsche. De pony's zijn leerzaam, schrandere en bezitten veel ausdauer.

De leeftijd van het paard wordt bepaald uit het onderzoek der tanden. Het veulen komt na een drachtijd van omstreeks één jaar ter wereld; reeds na enkele minuten kan het staan en loopen. Het heeft dan twee melktanden; op éénjarigen leeftijd zijn alle melktanden aanwezig. Tusschen 2 en 5 jaar wisselt het paard de melktanden tegen blijvende tanden, zoodat een vijfjarig paard dus zijn blijvend gebit heeft. Die tanden ondergaan op zeer regelmatige wijze allerlei veranderingen, waarnaar men formules gemaakt heeft. Daarmede kan men nauwkeurig den leeftijd tot het 15de jaar bepalen. Het paard bezit zijn volle kracht van het 6de tot het 15de jaar. De meeste paarden zijn op 20-jarigen leeftijd versleten; de Arabische paarden bereiken niet zelden de 40 jaar. De meeste veulens worden in Mei geboren, daarom neemt men den ten Mei als den geboortedag van het paard aan.

De kleur van het paard kan zeer verschillend zijn; men zegt dat „elk goed paard een goede kleur heeft”. De schimmels komen donker gekleurd ter wereld, en worden pas langzamerhand wit, wat aan de oogbogen begint. De blauwschimmels worden gitzwart geboren, de muscaatschimmels geelbruin of zwartbruin, op middelbaren leeftijd worden zij geappeld. De meeste schimmels vindt men onder de Arabieren en de zware Belgische en Fransche werkpaarden. Oudtijds werden zij hoog geacht en als heilig vereerd; de schimmels van den Ouden Frits en Napoleon I zijn historisch geworden. Er is één plaats op de wereld, waar de schimmels wit geboren worden; dat is in de stoeterij te Herrenhausen in Hannover.

Onder de paarden bij Carré worden vele vossen aangetroffen; de grondtoon van het voshaar is rood met talrijke nuances naar het geel en het bruin. Men onderscheidt: de lichte vos (heeft meer geel dan rood), de leemvos (is grauwegeel), de goudvos (de haren zijn goudgeel met donkeren glans, de manen, staart en beenen donkerrood; deze kleur is zeer gezocht); verder de kopervos, sabelvos, leervos, zweetvos en koolvos.

Volgens in het Duitsche leger gedane waarnemingen beweert men dat een paard des te deugdzaamer is, al naarmate het meer afteekeningen bezit. Een schimmel kan den meesten arbeid verrichten, daarna een vos, vervolgens een bruine en eindelijk een zwarte.

* * *

Wij zullen nu eenige bijzondere eigenschappen en hoedanigheden van het paard behandelen.

Men kan het paard het schoonste en edelste van alle dieren noemen. Het munt uit door kracht, leerzaamheid, gevoeligheid en vooral door het nut, dat de mensch van hem weet te trekken. De natuurrassen zijn door den invloed van den mensch gewijzigd in kunstrassen. Het paard is bestand tegen groote warmte en verdraagt ook felle koude. De bergpaarden zijn klein maar sterk; die der laaglanden zijn zwaarder, maar zwakker en hebben minder uithoudingsvermogen. Het paard is een plantetend dier; zijn gewone voedsel bestaat uit gras of hooi, en uit de zaden van granen en peulvruchten. Dierlijk voedsel kan het paard ook verteren, zooals melk, eieren, vleesch en visch.

De grootte of taille van het paard is zeer verschillend en wordt bepaald door het meten van den afstand tusschen den bodem en het hoogste punt van de schoft.

Over de leerzaamheid van het paard hebben wij reeds gesproken; die is het gevolg van het scherp waarnemingsvermogen en het groote geheugen, dat bij deze diersoort wordt aangetroffen. Komen zij in een vreemden stal, dan nemen zij de omgeving met de grootste nieuwsgierigheid op en herinneren zich levenslang het lief en leed daar ondervonden. Het herkent onder duidelijke teekenen van vreugde zijn ouden stal en zijn meester; het geeft vrees te kennen en verzet zich bij de plaats waar het leed ondervond. Het paard heeft een goedaardig karakter, maar het is zeer vatbaar voor vrees; zelfs een geringe oorzaak doet hun schrikken. Dan blijven ze staan of keeren plotseling om; het dier snuift, trekt het lichaam terug, richt het hoofd op, legt de ooren naar achteren of spitst ze en bekijkt angstig het voorwerp zijner vrees. Onder beleidvolle en zachte behandeling, maar nooit door ruw geweld, verdwijnt zijn vrees. Eenmaal door angst overmand laat het paard zich door niets weerhouden en kan dan gevaarlijk worden. Het paard is een gezellig dier; het is zeer aanhankelijk voor andere paarden, voor den mensch en voor den hond. Meermalen ziet men ze treuren en wegwijnen, wanneer zij van menschen of dieren, waaraan zij gehecht waren, gescheiden werden. Paarden die in het span gebruikt worden, zijn soms verbazend aan elkaar gehecht en weigeren dan ook, elk afzonderlijk te werken. Het is bekend dat sommige paarden slechts door bepaalde personen behandeld en bereden willen worden. Diamond Jubilee, die in 1900 voor den koning van Engeland de Derby won, kon door geen jockey gereden worden; alleen den staljongen Jones wilde hij op den rug hebben en toonde dan enorme snelheid.

Hoe jammer toch dat deze edele en schrandere dieren zoo

dikwijls gruwelijk mishandeld worden en de dupe moeten zijn van onverschillige en boosaardige koetsiers. Hoe tallooze paarden worden niet totaal bedorven en zijn vroegtijdig versleten door het gebruik van de zweep? Hoe vaak ziet men niet het paard gespannen voor veel te zware lasten, terwijl de koetsier het uitgeputte dier toch maar voortzweept. Uren lang moeten ze wachten in het slechtste weër, terwijl het toch een kleine moeite was ze met het hoofd van den wind te zetten en warm toe te dekken. Ook het coupeeren van den staart is een grove dierenmishandeling, omdat men daarmee het paard zijn natuurlijk wapen tot afwering van vliegen ontnemt en tevens van een sieraad berooft. Tegen het gebruik van opzetteugels moest het publiek ook opkomen; zij kwellen het dier en beletten de vrije beweging van hoofd en hals. Elk goed koetsier zal ze dan ook dadelijk losgespen, als het maar even kan.

Om met paarden om te gaan moet men beschikken over geduld, billijkheid, zelfbeheersching, oplettendheid en liefde voor dieren.

Eindigen wij met het woord van den grooten Franschen dierkundige Buffon: „Le cheval est la plus noble conquête de l'homme sur l'animal”.

DUVAL VERWEY.

DE SCHAPENTIENDE EN DE KRIJTENDE TIENDE.

Op honderd manieren werd er tiendrecht geheven, zoowel landbouw als veeteelt moesten schatting opbrengen in tienden van oogst of stapel. Een der eigenaardigste instellingen van dien aard was in Gelderland de schapentiende, waarbij de tiender telken jare bij den tiendplichtigen boer van elke 10 nieuwgewonnen lammeren der kudde er één kwam opeischen. Om nu te voorkomen, dat als tiend de beste lammeren uit den stapel werden gekozen, mochten steeds de boer, zijn vrouw en zijn oudste zoon van het recht uitzonderen alle lammeren, die ze met hun drietjes met de pooten van den grond heffen konden en vasthouden, zoolang het schiften der tienden uit de kudde duurde. Voorwaar een billijk instituut! Vader en zoon hielden met beide handen, onder beide armen en tusschen de knieën gekneld ieder een vijftal der beste lammeren van den grond. Moeder droeg een tweetal, meestal wel haar liefste potlammeren. De tiender nam dan uit de rest zijn percentage en was vrij daaruit de „upper ten” te kiezen.

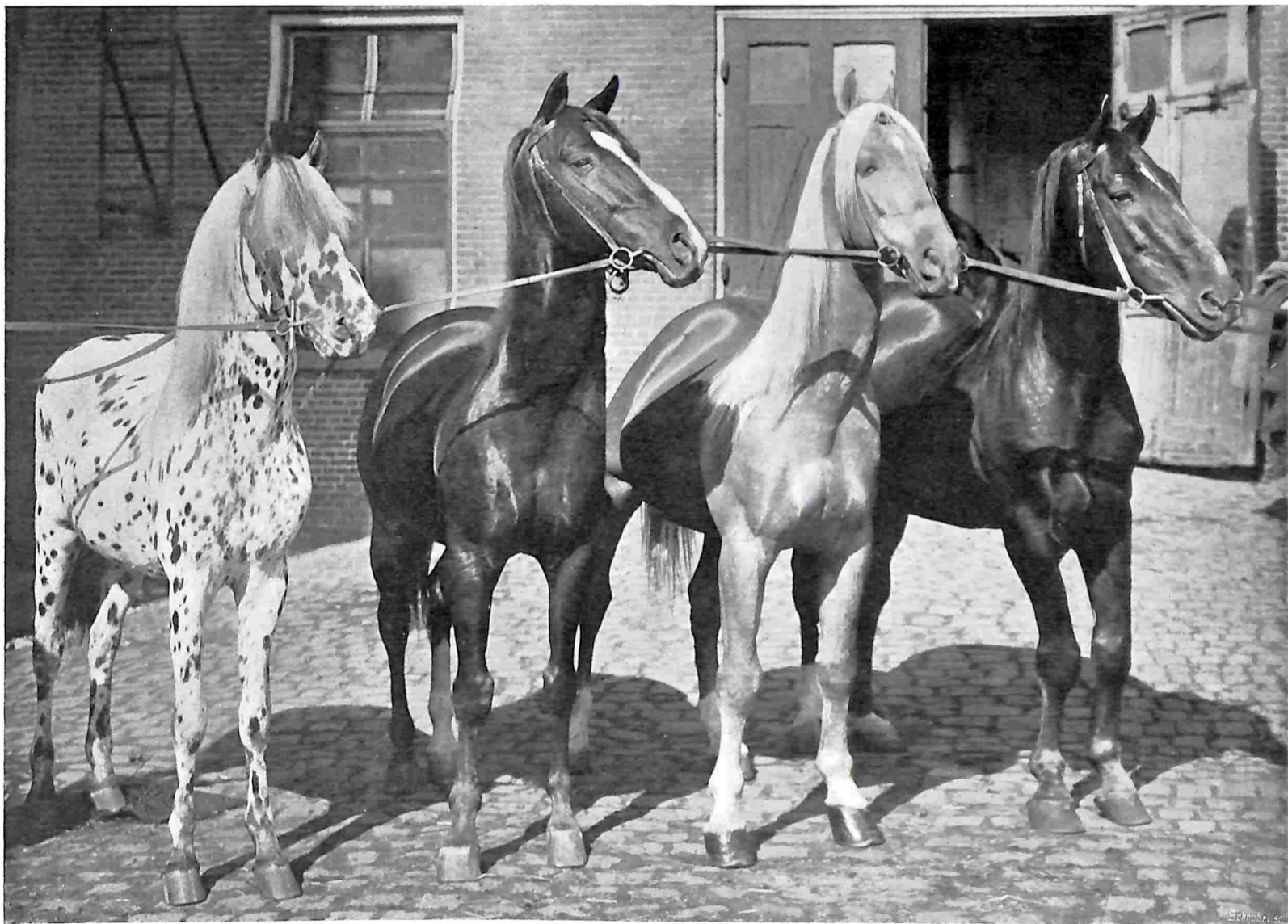

Foto Aug. E. W. Vogt.

TIGERETTO, HASSAN EN TWEE HONGAARSCHE VOSSEN.

Foto Aug. F. W. Vogt.

HASSAN, EEN MOOI GEBOUWDE ISABELKLEURIGE RUSSISCHE HENGST.

Werd ditzelfde recht uitgeoefend op den stapel der jonge varkentjes eener hofstede, dan heette dit „de krijtende tiende”, naar aanleiding van het moordgeschreeuw der jeugdige biggetjes gedurende hun beknelling bij de boerenomhelzingen. Kon de tiender daarbij niet in zijn vuistje lachen, gelachen hebben zal hij toch bepaald wel om de potsierlijke familiegroep, welke het gezin met zijn varkentjes te zien gaf. G.

EEN VliegWEDSTRIJD.

OP een met berken begroeiden heuvel achter de groote boerderij zou de beroemde wedstrijd plaats vinden. De vraag was, wie het beste kon vliegen en alle vogels, die hunne kunsten wilden vertoonen en er een nederlaag aan wilden wagen, konden meedoen.

Het uitvliegpunt was boven op den heuvel op een open ruimte tusschen de berken. Aan den eenen kant werd de ruimte begrensd door een hek, in het midden stond een hoogen hooiberg.

De kraaien vormden de juryleden. Niemand had hun dat opgedragen, beweerden de andere vogels, maar zij hadden dien post zelf op zich genomen en daar ze talrijk waren en solidair, was het beter de zaak zoo te laten.

Eenige waren reeds op de feestelijk in het groen gekleedde, en door de zon beschenen plaats verschenen; zij zaten in de kruinen der berken en op den hooiberg, afwachting en krijschten gedempt. En telkens kwamen meerdere in groote scharen van alle zijden aanvliegen; reeds van verre hoorde men hun suisenden vleugelslag, en hun luid, schel roepen. Ook andere vogels kwamen op het geschreeuw af, groote en kleine; zij zetten zich in struiken en boomen, op het hek en den grond. Er scheen veel liefhebberij voor den wedstrijd te zijn, die uiterst interessant en leerrijk beloofde te worden.

Verscheidende deelnemers hadden zich aangemeld; sommige zaten reeds klaar in de toppen der boomen, andere vlogen nog een laatste keer om de berken om hunne vleugels te probeeren, misschien ook om zich vast aan juryleden en toeschouwers te vertoonen, dat kon geen kwaad.

„Een allerhee-ee-eerlijkst weer!” zei een raaf onder de toeschouwers; hij zat op een der palen van het hek.

„Het mooiste vliegweer, dat men wenschen kan,” antwoordde een leeuwerik op een anderen paal van het hek. „Maar doet u niet mee aan den wedstrijd, dat u zoo tusschen het publiek zit?”

„Ik ben te oud. Maar u, mevrouw Leeuwerik, u bent nog in uw jubelende jeugd.”

„Ik ben getrouwd en heb kinderen. Mijn eerzucht gaat in een andere richting. Maar mijn man doet mee; hij vliegt nu juist naar die open plek.”

„Och kom! Maar dan neemt u in zekeren zin toch ook deel aan den wedstrijd. Goed succes!”

„Dank u. Ik heb werkelijk nog al hoop. Indien het eerlijk

toegaat, moet hij den eersten prijs krijgen.”

„Ik heb geen al te groote verwachtingen van de rechtvaardigheid der kraaien. En waaruit bestaat de eerste prijs?”

„O, er ging een gekke vent door het laantje. Hij was versierd met kransen en bouquets van bloemen en bladen en op zijn borst had hij een verlept berkentakje aan een touwtje; toevallig verloor hij dat en dadelijk raapte een kraai het op. Het zal nu om den hals van den besten vlieger gehangen worden. Veel is het niet, maar het glinstert als goud en men kan het op grooten afstand zien, en de eer is toch maar de hoofdzaak.”

„Natuurlijk. Het is ook slechts een symbool — en mij dunkt zelfs een zeer goed gekozen symbool, van de schitterende, maar spoedig verdoorde eer. Wel, en de tweede prijs?”

„Dat is een doode muis. Tenminste iets eetbaars, al komt de keus mij minder gelukkig voor.”

„Die prijs schijnt uitsluitend voor kraaien en hun gelijken bestemd te zijn, en niet voor ons, minder gulzige, meer kieskeurige schepsels. Er wordt zeker ook een onbepaald aantal eervolle vermeldingen uitgedeeld.” „Denkelijk wel. Maar sst... nu schijnt het spoedig te beginnen.” Zij keken naar de open plaats. Een groote kraai, de woordvoerder, kraste een

korte openingsrede; overal werd het stil, zowel de toeschouwers, als de deelnemers wachtten vol spanning, — en toen begon het.

Een oudere kraai opende den wedstrijd.

Met een schellen kreet vloog zij een eind recht uit, vlak boven de toppen der boomen, keerde om en kwam langs denzelfden rechten weg terug. Zij was oud en gewoon aan dergelijke vlieg-oefeningen; zij had reeds vele wedstrijden geopend. Altijd vloog zij hetzelfde eind heen en weer; steeds met dezelfde zware, langzame, eentonige, regelmatige slagen en steeds had zij een eervolle vermelding gekregen voor de moeite. Men kon het haar aanzien, dat ze er zeker van was, die ook nu te ontvangen.

Vervolgens traden eenige jonge kraaien op. Allen vlogen ze in dezelfde richting en op dezelfde wijze als de eerste.

„Een weinig afwisseling zou geen kwaad kunnen,” vond de raaf.

Maar de juryleden waren zeer tevreden. Zij en alle andere kraaien lieten luide kreten van goedkeuring en aanmoediging hooren.

Toen kwam een ekster. Zij fladderde een beetje heen en weer, wipte met haar staart en lachte, als hield zij de geheele vergadering voor den gek. Maar de kraaien lachten ook, noemden haar een humorist en waren voortdurend tevreden.

Eenige kleine vogels volgden. Een mees en een winterkoninkje wierpen zich vlug en kwik van den eenen boom naar den anderen; een musch en een vink trippelden om het hardst over den grond, vlogen een eindje omhoog, lieten zich opnieuw zinken en sprongen met gesloten hielen over den heuvel rond.

De kraaien riepen niet langer. Ze keken toe zonder de minste belangstelling en schenen slaperig te worden. „Heel aardig,” zeiden ze. „Zij hebben aanleg.”

Er kwam meer leven in hen, toen een meerkoet hoog door de lucht kwam schieten. Zijne vleugelslagen deden aan de hunne denken, alleen waren ze krachtiger en vlugger; zijn geluid geelk het kraaienlied, alleen was zijn stem zuiverder en klankvoller.

„Hij vliegt te hoog en te vlug,” zeiden de kraaien. „Hij roept ook te hard en te wild. Anders is het niet slecht.” De meerkoet daalde boven het nabijliggende meer en verdween in het bosch.

Een woudduif vloog omhoog uit het gras en na haar kwamen een woudhaan, een ekster en eenige anderen.

„Ze vliegen niet slecht,” zei de raaf, „maar een werkelijken kunstenaar hebben we toch nog niet gezien.”

„Zoo dadelijk zult u er een zien,” antwoordde het leeuwerikje.

Op hetzelfde oogenblik hoorde men een vroolijk gejubel, en de leeuwerik vloog omhoog, als schoot hij op uit de aarde. Loodrecht steeg hij naar de wolken, snel en zeker, opende de armen en keek naar de zon; zijne vleugels trilden als espenloof en den geheelen tijd zong hij; de uitbundigste jubeltonen gingen over in juichende loopjes.

„Ja, hij verstaat de kunst,” zei de raaf, en staarde in de lucht.

De leeuwerik steeg vlug, steeds hoger en hoger in den zonneschijn. Hij was niets anders dan een klein zwart puntje en toen was hij niet langer zichtbaar. Maar men hoorde hem nog; steeds

klonk zijn lied, nu viel een enkele heldere toon, dan tuimelden jubelende klanken uit de leege, blauwe lucht omlaag, dan weer was het een loopje, als een rij doorzichtige ronde parelen, geregen aan een gouden zonnestraal.

Toen dat zoo eenigen tijd geduurd had, werd het plotseling stil — en een, twee, drie viel iets, dat op een steentje gelek, in duizelingwekkende vaart omlaag. Het was een levende steen met vleugels. Plotseling, vlak boven het veld hield hij zich in, en daar zat de leeuwerik op een toefje gras en keek uitgelaten lachend om zich heen.

Een stormachtig applaus barstte los; de kleine vogeltjes piepten en sjilpten, de specht klopte tegen de stammen en de duiven klaptten met de vleugels.

Alleen de kraaien waren stil — doodstil.

„Wat scheelt de kraaien?” fluisterde het leeuwerikje. „Zijn ze blind en doof — of is het mogelijk, dat iemand niet in verrukking raakt over zoo'n vlucht en zoo'n gezang.”

„Verrukking!” herhaalde de raaf. „U moet verrukking en kraaien niet op denzelfden dag noemen, mevrouw Leeuwerik. Maar nu is de zwaluw aan de beurt. Zij is nog iets knapper dan uw man, d.w.z. natuurlijk alleen uit een vliegogpunt beschouwd.”

„Daarin hebt u gelijk,” antwoordde de leeuwerik, „maar zingen zooals mijn man kan zij in elk geval niet.”

Beide betrachtten zij de kunst der zwaluw. Zij begon vanaf een hoogen steen dicht bij het hek. Met een schellen kreet schoot zij over den grond, verhief zich in een heerlijk zachte en mooie bocht en vloog eenigen tijd rond. Nu eens zweefde zij een eind heel stil, dan sloeg zij krachtig en aangenaam met de vleugels; nu eens legde zij zich op de zijde en schoot bliksemsnel omlaag, met de vleugels tegen het lichaam aan — dan weer maakte zij halsbrekende buitelingen en steeg opnieuw omhoog. Als een smal, elegant zeilbootje, met groote, spitse zeilen en den langen, gespleten staart als roer, gleed zij verder over de onbegrensde zee der ruimte; als een scherpe, buigzame pijl suisde zij naar de aarde, als een lichte bal schoot zij omhoog naar de blauwe zee met een vermetelen, schoonen zwier. En nu vervolgde zij een bromvlieg over de toppen der berken, nu ving zij een mug in den vlucht. Zij maakte de meest verrassende, vlugge wendingen en bochten en dan plotseling schoot zij over de open ruimte tusschen de boomen en sloeg neer op den grooten steen, als ware zij daar in het voorbijvliegen aan vastgegroeid.

„Prachtig, heerlijk,” fluisterde de raaf. En de andere toeschouwers stemden mede in; het was een koor van roepende, prijzende stemmen. Slechts de kraaien zaten stil — doodstil.

„Maar wat willen ze eigenlijk?” fluisterde het leeuwerikje. „Vinden ze dit soms ook niet goed?” „Hun plan begint zoolangzamerhand duidelijk te worden,” antwoordde de raaf. „Ik geloof, dat ik het ken.” Nu waren nog slechts eenige deelnemers over. Eerst was een

lijster aan de beurt; het vliegen was juist zijn fort niet, het liefst had hij in den top van een boom willen zingen, want dat kon hij. Maar de kraaien vonden hem een uitstekenden vlieger; voor zijn gefluit hadden ze geen ooren. Verder was er een uil, die zich voor dezen eenen keer in het daglicht gewaagd had, om met zijn zachten, geluidloozen vlucht te pochen. Een sperwer zwierde door de lucht en een valk zat hoog in een boomtop met wuivende, lange, smalle vleugels en den staart uitgebreid als een waaier.

De kraaien deden als zagen ze hen niet. Maar toen ten slotte een uit hun eigen kring optrad, veranderde alles. Het was een wijfje van middelbaren leeftijd. Zij vloog volstrekt niet anders of beter dan haar familie; integendeel, zij bewoog hare vleugels op precies dezelfde langzame, eentonige manier, zij hield haar staart even stijf en recht en volgde trouw den rechten voor, dien de andere kraaien door de lucht geploegd hadden, vlak boven de toppen der boomen. Ook haar krassen was niet welluidender of intelligenter dan dat der andere kraaien. Alleen was het scherper, meer aanmatigend en ingebeeld.

Maar niet daarom, of misschien juist daarom werd ze door de geheele kraaienbende met een luid gekras van bewondering en hulde begroet, toen ze terug kwam. Fladderend en krassend omringden ze haar; zij bogten en knikten, zij

praatten en vleiden. „Dat was vliegen,” zei de woordvoerende kraai. „Een prachtige, krachtige vlucht!”

„En gelijktijdig zoo zacht en onschuldig!” zeide kraaien-secretaris en zag haar met wellustige blikken aan, want zij was een mooi ontwikkelde, aantrekkelijke kraai; irriterend aantrekkelijk.

„Dat was een vlucht, dien men onthoudt,” meende een ander. „Een keurige, regelmatige vlucht. Elke vleugelslag was precies even lang en krachtig als de voorgaande.”

„Een oude, welbekende en edele vlucht,” stemde een derde in, „geen overbodige, gekke nieuwtjes, geen onverwachte bochten en willekeurige zwieren of andere onbegrijpelijkheden.”

En een vierde: „Dat was zooals het zijn moet. Zij moet den eersten prijs hebben.”

„Zij moet den eersten prijs hebben,” vielen de andere kraaien in en zetten zich opnieuw op den grond en in de toppen der boomen, teneinde tot de prijsuitdeeling over te gaan.

Maar toen de kraaien zwen, begonnen de andere vogels. Dat was toch al te schreeuwend onrechtvaardig, riepen ze. Ze waren niet van plan zich bij een dergelijk besluit neer te leggen. Iedereen kon immers zien, dat verscheidene der mededingers de kraai overtroffen hadden; daartoe behoefde men geen grondige kennis van de wetten en geheimen der vliegkunst te hebben; een paar gewone vogelogen waren voldoende! Indien zij het berkentakje kreeg, zouden ze nooit meer aan een wedstrijd deel nemen.

„Neen, nooit,” zeide een specht en hakte in een paal.

Maar het ergerlijke was, dat ze het niet eens konden worden over een tegen-candidaat voor de kraaijenuffrouw. De zwaluwen stelden den toornswaluw voor, de leeuwerikken wilden hun representant beloond zien, en de sperwers den sperwer. Hadden zij het kunnen eens worden, dan hadden de kraaien misschien moeten toegeven. Terwijl ze daar zoo aan het kibbelen waren, keek de raaf naar de lucht en float. „Daar komt de eigenaar van het berkentakje,” riep hij. Allen hieven snavel en blikken omhoog. Een havik kwam in de verte aanzweven, ver boven de aarde. Kalm en trotsch als een god kwam hij op breedte, gestrekte vleugels aanzweven, als gedragen door de blauwe lucht.

Hij gleed over den heuvel, zweefde langzaam in een kring rond, verhief zich en werd onzichtbaar een oogenblik; kwam weer binnen gezichtspunt, hield stil en hing boven de open plek, volkomen onbewegelijk, als een groote, zwarte druppel in de blauwe lucht.

De vogels voelden hoe zijne scherpe oogen op hen rustten. De kraaien begonnen te schreeuwen, en deze en gene kleine vogel liet een angstig gepiep hooren, maar niemand bewoog zich.

Toen kwam de druppel los — viel plotseling naar de aarde, boog op zij af in een korten boog en zette zich in een hoogen, dichten berk, den grootsten op den heelen heuvel. Daar zat de gevreesde zwijgend en somber. Zijne scherpe, kromme klauwen grepen hard om een dikken tak, zijne groote, ronde oogen staar-

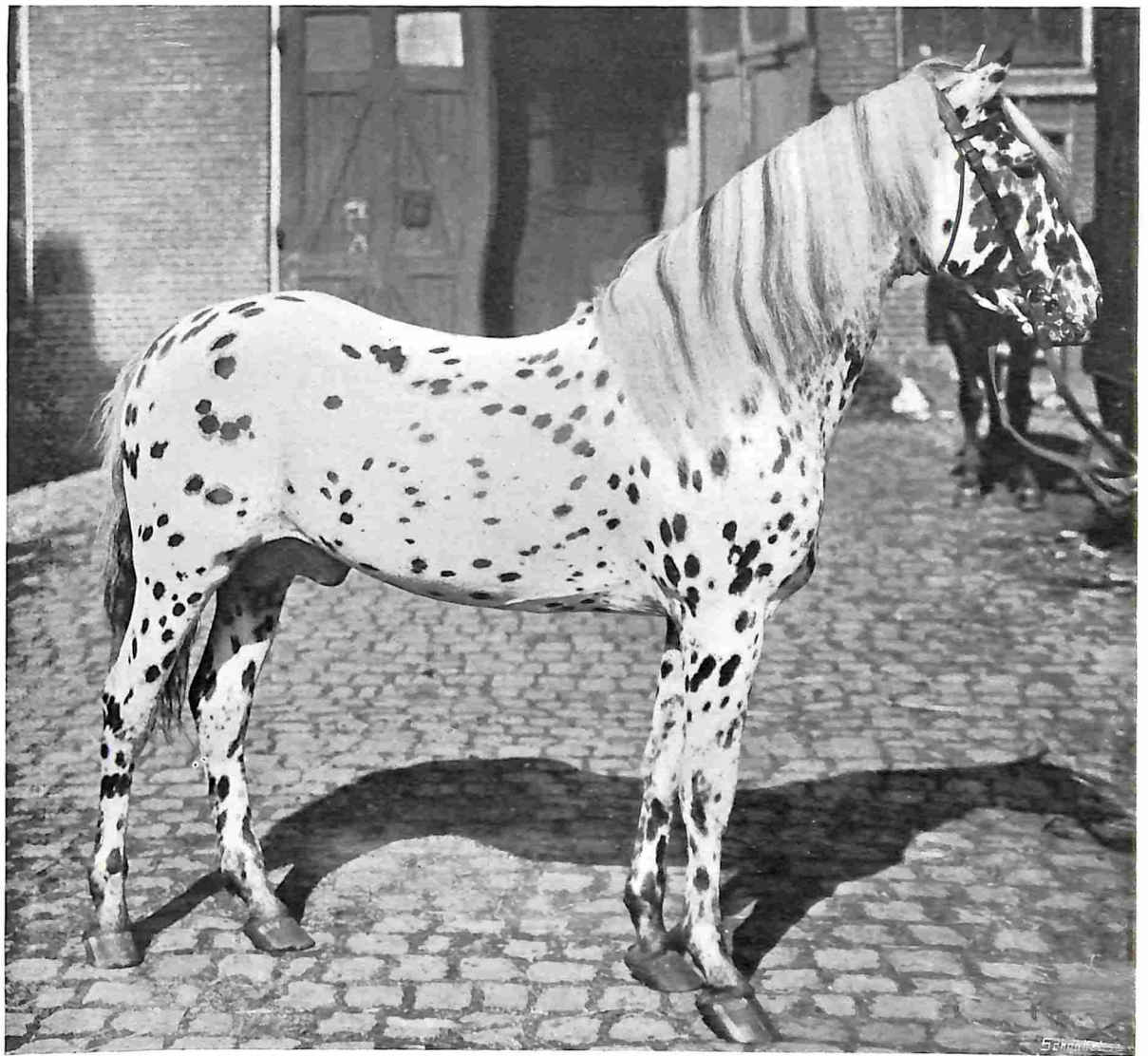

Foto Aug. F. W. Vogt. DE KAUKASISCHE SCHIMMELHENGST TIGERETTO.

den recht voor zich uit als van onder gefronste wenkbrauwen en den korten, sterken, krommen snavel boorde hij diep in het dikke, gestreepte veeren vest. Het was doodstil om hem heen. Toen vatte de raaf moed en verhief zijn stem. „Hem komt de eerste prijs toe,” zei hij. „Niemand kan zich in de vliegkunst met hem meeten.” „Hij vliegt het vlugst,” erkende de toornzwaluw. „Niemand ontkomt hem.” „Niemand vliegt ook hooger dan hij,” voegde de leeuwerik er aan toe. „Hij is een wilde roover, maar toch is het zoo. Hij vliegt het mooist van ons allen. Hij moet het berkentakje hebben.” „Hij moet het berkentakje hebben,” herhaalden verschillende stemmen, zoowel fijne als grove.

De kraaien schreeuwden en krasten; men kon niet goed verstaan wat zij van de zaak dachten. De meesten bleven hun juffrouw getrouw, maar anderen schenen het met den havik te houden. Ten slotte vloog een kraai naar hem toe, natuurlijk op eerbiedigen afstand, en vroeg of het zijn plan geweest was deel te nemen aan den wedstrijd. In dat geval zou zij er voor zorgen, dat hij en niemand anders met het gulden takje getooid werd.

Ziet, dit, was een jonge kraai, die ook meegevlogen had en ja-loersch was op haar mooie mededingster. Indien zij het takje niet zelf kreeg, zou die oude tang het in elk geval ook niet krijgen, dacht zij bij zichzelf; dan was het beter, dat de havik het kreeg. Maar het was vergeefsche moeite. De havik bedankte voor de eer. „Ik doe aan geen kraaiwedstrijd mee,” zei hij. „Jullie zijn niet in staat een oordeel over mij en mijne vlucht te vellen. Om jullie prijs geef ik ook niet; ik kan hem niet gebruiken. Voor een levende kip of een haas had ik misschien eenige moeite gedaan, maar een verdord blad of een muizenlijk! Neen, dien rommel kunnen jullie behouden.” Toen vloog hij op, voorbij de kraai, die hij een harden slag met den eenen vleugel gaf, verhief zich en was weldra verdwenen, hoog in de zonnige lucht. Nu kregen de kraaien hun zin. De juffrouw van middelbaren leeftijd kreeg het takje, alle jonge kraaien, die mede gedaan hadden, ontvingen een eervolle vermelding, de muis werd aan de oude kraai toegekend, die den wedstrijd geopend had. Niet dat men vond, dat zij dien prijs verdiend had, maar dat deed er minder toe.

Onder de prijsuitdeeling verzamelden de andere vogels zich op en om het hek. Zij waren ontevreden; sommigen vlogen mokkend en brommend rond.

„Het is een schande,” vond de raaf, „een ten hemel schreiende schande.”

Een oude kraaiemama hoorde hen en kwam naar hen toe. „Maakt nu niet zoo'n drukte,” zei ze. „Het was er immers om te doen, wie het best kon vliegen, en niet het mooist, of het hoogst of, het vlugst. Er werd ook niet gevraagd, wie zingen of fluiten kon; dat leven kan ons niet schelen.”

„Wat beteekent dan „het best” vliegen,” vroeg de toornzwaluw.

„Dat beteekent natuurlijk, vliegen als een kraai,” antwoordde de kraaiemama.

„Leeren jullie dat dus tegen de volgende keer, dan krijgen jullie ook een prijs.” Maar de volgende keer mochten de kraaien alleen vliegen en sinds dien tijd neemt geen vliegkunstenaar ooit meer aan hunne wedstrijden deel.

Naar het Zweedsch van Karl Erik Forsslund.

TEXELSCH EIERENZOEKERS.

DE Texelsche jongen is een hartstochtelijk eierenzoeker. Kan 't ook anders in een vogelrijk land als dit, waar nog steeds verscheidene vogelsoorten broeden, welke eieren een zekere marktwaarde bezitten? Die lust tot eieren-rapen ontwaakt al vroeg in het voorjaar. Als dan in den polder de kieviten te „schermen” beginnen, als de mannetjes-kievit met zwaren vleugelslag in de lucht voor het meisje paradeert en haar zijne verliefde kreten met lokkend en vleiend geluid toeroept, denkt deze jeugdige eilandbewoner: „Heerlijk! het eierenzoeken kan spoedig weer beginnen!” Wat een fortuintje is dat ook om tegen 20 Maart een kievitsnest te vinden, wanneer een ei van dien vogel met een gulden wordt betaald! Het is slechts een enkelen dag, dat die prijs te maken is, den volgenden dag zijn ze een kwartje minder waard, en den volgenden alweer een minder, tot er tegen het einde van Maart nog f dertig cents per

NEST VAN DEN KIEVIT.

stuk wordt gegeven, welke prijs later beneden het dubbelte daalt. Is Mei in 't land, dan worden er geen kievits-eieren meergeraapt; wat dan nog te veld is, dient om de soort in voldoende aantal behouden te zien. Denk echter niet, dat iedereen zoo maar kievits-eieren vinden zal! 't Is een heele kunst om daarin goed te slagen. Wie een kievit ziet, heeft daarom de eieren nog bij lange niet in zijn bezit. Om te beginnen moet de eerste oogopslag uitmaken of het opgejaagde exemplaar een mannetje of wijfje is.

Ziet men met geen donkerder geteekend en grooter mannetje te doen te hebben, dan onderscheidt het geofende oog verder aan de manier van vliegen der vrouwelijke vogel of ze eieren heeft, terwijl voorts de richting, waaruit de vogel opvloog, den weg naar het nest wijzen moet.

Meestal broedt de kievit in de begraasde zeepolders, waar de olijfgroene eieren met zwarte kleurspatten bezet zijn en door die „mimicry” niet gemakkelijk tusschen het gras zijn te vinden. De kievitseieren uit het duin dragen, in overeenstemming met de nestomgeving daar, uit mos en dood gras bestaande, veel lichter kleur en zijn zelfs geelachtig.

De kievit legt in hetzelfde nest in den regel een viertal eieren. Wie dus een nest met een paar stuks vindt, kan er steeds een

tweetal bij verwachten. Toch neemt de eierenzoeker mede wat hij vindt, vóórdat een tweede ontdekker van het nest dit doet, en legt er dan evenveel kunstieren voor in de plaats. 't Nest heet dan een „gaarnest” en de gefopte moeder kievit is wel zoo goed om bij de tot eivorm gesneden aardappelen, kurken of stukjes hout het viertal broedeieren te completeeren, tot vreugde van den eierzoeker, die kort daarop zijn buit komt halen. Vindt men dan ook een nest met een viertal eieren, dan worden die fluks in de sloot op drijven en zinken, op staan en liggen „geschouwd”, om uit te maken, of ze reeds bebroed zijn. Is dit wél het geval, dan zijn de eieren voor een eerlijken handel waardeeloos en worden wel eens in de gaarnesten gebruikt, zoo men het nest niet spaart, wat in den regel het geval is.

Na 20 April komt de veel kleinere tureluur of tjer ook binnen het broedgebied der kieviten nestelen, naar men wil om de bescherming der strijdvaardige kieviten tegen roofvogels en andere rustverstoorders mede te genieten.

De tjerkenieren zijn iets kleiner dan die der kieviten en dragen donkerbruine spatten op olijfgroenen grond. Deze vogels zetten de grashalmen om het nest in den vorm van een torentje op, om het zoo aan het oog te onttrekken.

Veel eieren worden er in de tweede helft der Meimaand gezocht van de stern, een vogel, die in verscheidene soorten op Texel voorkomt, al vielen er in de afgelopen jaren door jagershand ook duizenden van deze mooie zwartgekopte, witte vogels. Meest in kolonies broeden de sterntjes op den grond tusschen kort gras en vinden zoowel aan de buitenzijde der duinen, als in de zandige polders van het Noorden een geschikt broedterrein. De in het zand gevormde nesten zijn lichtjes uit wat dorre sprietten of helmgras samengesteld, zoodat de twee of drie lichtbruin gestippelde eitjes daarin geheel bloot liggen. In vroeger jaren, toen er nog vogelwolken van groote en kleine sternsoorten zich zwermend verheffen konden boven de broedplaatsen, vervulden ze bij vreemd bezoek de lucht met hun dapper gekrijsch, verdedigden hun eierkroost en namen zelfs een aanvallende houding tegen den rustverstoorder aan. De eierenzoekers gingen dan wel eens uit rapen onder een geopende parapluie, om zich voor vogelverontreiniging te vrijwaren, zoodat het oudste regenscherm voor dit werk nog te goed geacht kon worden. *)

Tusschen het riet nestelt de zwarte stern, welker nest van een paar taaie halmen gevlochten is en bijna op het water drijft, terwijl het nest van den dwergstern, zoo primitief ingericht, gezocht moet worden tusschen de schelpen op het strand. De sterntjes zijn aardige vogeltjes; ze kunnen zoo echt mooi stilstaand in de lucht op zwirrende vleugels haar vischprooi beloeren boven de sloot, om er dan eensklaps pijlsnel op neer te schieten! Dat is 't „bidden” van den stern voor den maaltijd, zeggen de Texelaars.

Het duin levert wulpeneieren, welke steeds nog met een dub-

F *) „Sedert worden de sterntjes en hare eieren door de vogelwetten beschermd.”

NEST VAN DE SLOBEEND.

beltje per stuk betaald worden; ook de eieren van de kluit, — welke poldervogel beter klanknaboosend „kluut” geheeten werd, — hebben eenige waarde, evenals die van de grutto, griet of marel. De laatste heeft, evenals zooveel andere duinvogels, al zulk een geduchten vijand in het hermelijntje, dat meerdere bescherming van dezen vogel steeds wenschelijk is.

Een van de mooiste vogels van het eiland Texel is de kemp-haan, waarvan de mannetjes met hun kleurbonte halsveeren als eerste vechtersbazen bekend staan. Terwijl de wijfjes geduldig haar kleine eitjes uitbroeden, vliegen de mannetjes naar vaste kampplaatsen, om zich daar in verwoed gevoerde gevechtssport te meten met elkaar. Net als vechtende hanen zetten ze dan hun halsveerentooi breed op, en worden daarom op het eiland typisch „kragenmakertjes” genoemd. Wie ooit onder aan den dijk liggend zulk een vogeltournooi heeft bijgewoond, vergeet het interessante schouwspel niet licht.

✶ Eigenaardig is het, die tijdpasseringen der mannetjesvogels in den broedtijd op te merken. Daar heb je de eend b.v.; hij helpt zijn wijfje het nest maken en gaat dan, terwijl zij een groot deel van den dag stevig nestvast zit te broeden, gezellig soos houden met zijne kameraden, of maakt, o gruwel! andere wijfjes het hof.

Van de zwemvogels is voor het eierenzoeken de eend wel de meest gewilde. Ze broedt in het duin of op de heide en reeds vroeg in het jaar, nog vóór de Kievit. Tusschen helm, hei en onder kruipende wilgen (hier „riezen” genoemd) heeft ze haar nest, en de eierzeker, die met een stok gewapend, overal doorheen dringt, naar links en rechts daarmee in de ruigte slaand om de vogel te voorschijn te jagen, is van onder tot boven geel bestoven met het overvloedige stuifmeel uit de bolronde wilgenkatjes. De broedende eend zit echter vast op 't nest, verlaat dat soms zelfs niet als ze ontdekt is en verdedigt haar eieren door met den groenachtig grijzen snavel naar de broekspijpen van den belager nijldige uitvallen te doen. Zij legt haar eieren tot een veertiental, en behalve dat de dorpsbakkers die opkopen, worden ze veel tot eigen gebruik der vinders bestemd.

Dat de ornithologen den eierenzoekers geen al te best hart toedragen is bekend, de laatsten deelen daarin het lot van den landbouwer, die bekende, rijke broedplaatsen in den onontgonnen polder in cultuur brengt. Ook hier is strijd van belangen. Evenals de visscher de vraatzuchtige meeuwenkolonies verwenscht, heeft de eierenzoeker het land aan kraaien en raven, andere eierenzoekers, . . . en aan de handhavers der vogelwetten, — tenminste als hij verboden eieren met zich voert, — wat echter op Texel nogal losloopt.

G. DE GRAAF.

DE SPARRENLAAN TE BERGEN BIJ ALKMAAR.

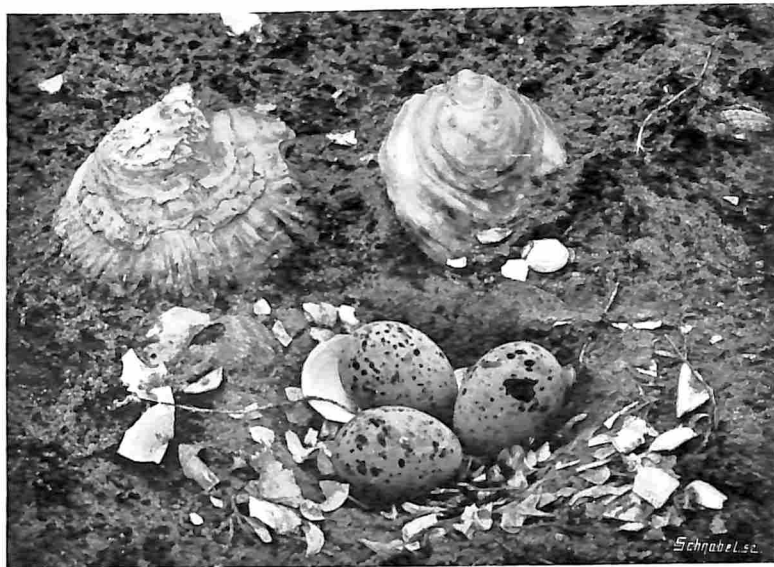
TIS eigenaardig hoe men in ons land de namen verwarren kan. 't Gevolg van 't gebruik van onwetenschappelijke namen. De Spar en de Den worden steeds verward. Men spreekt van grove Den en fijne Den, van grof Spar en fijn Spar. De fijne Den is even min een den, als de grof Spar een spar is.

Het hoofdverschil zit daarin, dat de echte Den lange, tot bundeltjes vereenigde naalden heeft en de sparren alleenstaande, meestal zeer korte naalden. Elders („Onze Tuinen,” ze en 3e jaargang) heb ik dit onderwerp uitvoeriger behandeld, dus is het hier overbodig.

Wat bijgaande photo mij de pen deed opnemen, is 't schilderachtige van de laan van het nooit volprezen Berger-Bosch, waarvan de familie van Reenen te Bergen de gelukkige bezitster is.

Wij, Nederlanders, met onze vaak zonneloze dagen, zijn vreeselijk bang voor de zon. Wij dwepen met lanen en laantjes, 't zij dat zij krom of recht zijn. Elk (vaak niet al te breed) pad wordt aan beide zijden met boomen beplant en dan liefst de stammen zoo recht mogelijk; niet een enkele mag uit het gelid treden. Het pad netjes aangeharkt en de kanten netjes afgestoken. Ziedaar het ideaal van een nederlandschen tuinman omtrent lanen en laantjes. Maar laat ik den vaklieden niet te lastig vallen. 90% der nederlandsche menschheid is 't zelfde idee toegedaan en nog menige buitenplaats en park in ons land draagt daarvan de bewijzen.

De wegen in het Berger bosch waren daarvan niet uitgezonderd. Maar zoodra de mensch de hand terugtrekt en de boomen en het bosch aan zichzelf overlaat, zien wij andere dingen gebeuren. De Sparrenlaan in 't Bergerbosch is vroeger netjes aan beide zijden met een rij dennen (echte

NEST VAN DEN STERN.

dennen) en sparren om de andere beplant geweest. In den aanvang zal dit niet weinig stijf gestaan hebben. Maar de natuur weet zich te redden, en hoewel zij de boomen niet uit de rij heeft kunnen verplaatsen, heeft zij toch de gruwelijke eentonigheid weten te boven te komen en zien wij in stede van een stijve rij, een bevallige en losse rangschikking langs den rechten weg. Wat de losheid verhoogt, is het ondergewas, de natuurlijke bodembedekking van 't gemengde bosch, die ontstaat als men de domheid niet begaat, het blad schoontjes weg te harken. Vele onzer boschen zijn arm aan boschflora, omdat men dweept met het fluweelen mostapijt, dat, hoe fraai soms ook, in 99 van de 100 gevallen schade voor 't bosch is.

Het schoone ondergewas met al zijn afwisseling van soorten, heeft niet alleen een aesthetische zijde, maar een hoogst nuttige. Allereerst tot bescherming van den bodem, die daardoor gemakkelijker en beter de stoffen omzet. Maar niet minder toch zorgt het voor schuilplaatsen voor onze gevederde vrienden. Nachtegalen en grauwe lijsters en anderen nestelen gaarne laag aan den grond tusschen braam- en andere lage struiken. Wel is waar is het gevallen blad een winterschuilplaats voor larven, poppen en volkomen individuen, van het insecten gebroed, maar de vogels, die daarop azen, weten ze wel te vinden en men moet deze 's winters maar eens gadeslaan om te zien hoe zij krabbelen en wroeten om hun geliefkoosde spijs te zoeken.

Een laan als de Sparrenlaan, die 't keurslijf heeft verbroken, maakt met het daarachter gelegen hout één geheel uit, het zit er aan vast, wat waarlijk niet gezegd kan worden van andere lanen met kaarsrechte stammen, al zijn de wegen krom.

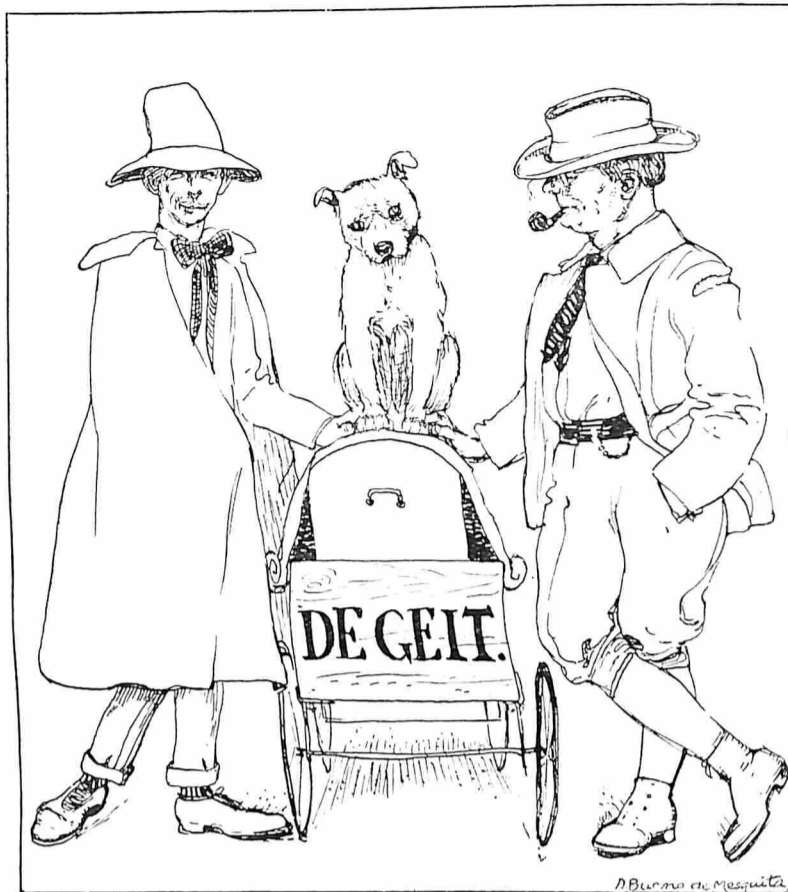
De kromme iepenlanen b.v. in de Alkmaarsche Hout dragen niet bij tot verhooging van 't natuurschoon, maar staan het veel-er in den weg, en onttrekken de schoonste boomgroepen aan ons oog. Op onze photo in 't Berger bosch is alle stijfheid der laan geweken.

LEON. A. SPRINGER.

DE SPARRENLAAN TE BERGEN (N.-H.)

Men ziet duidelijk het verschil van de stammen, wat een den en wat een spar is. Aan den rechter kant, de dunne stam van een spar, 2e de dikke van een den, 3e van een spar, 4e van een den.

EEN REISVERHAAL.

WANNEER buiten de storm giert, de hagel tegen de ramen klettert en de schoorsteenen hun zwaar- moedig gehuil doen hooren, dan is mijns inziens het herdenken aangenaam en zoet. Onder het genot van een goede sigaar en een dito verwarmende drank laten we onze gedachten terug gaan naar verleden dagen en voor ons geestesoog rijzen de beelden van 't een of ander landschap in zomertooi, waar we aangename dagen doorbrachten. Verder bezinnend herinneren we ons dan vele kleine bijzonderheden van onze reis, en voelen we ons ten slotte zóó behaaglijk, dat een onweerstaanbaar verlangen naar den zomer zich van ons meester maakt.

Reizen in den zomer. Heerlijke bezigheid, maar eilacie, reizen kost geld, en dat is dun gezaaid. Hoewel het een natuurwet is, dat alles in den winter nieuwe krachten verzamelt voor den zomer, is dit juist niet het geval met het aardsche slijk, dat juist in den winter zoozeer mindert.

Reizen zonder geld is veler deel, reizen naar de maan worden op deze wijze helaas dagelijks ondernomen. Naar de maan! Mooie reis, prachtige vergezichten; naar de maan!

Ook wij wilden reizen, waren bezeten van de idéé een reis te maken, wenschten de schoone dreven te bewonderen en te genieten van alle emoties, die het reizen ons schenkt, doch, wanneer ik u zeg, dat mijn reisgenoot een kunstschilder was, en wel een jeugdig kunstschilder, dan behoef ik u niet verder te vertellen, hoe onze financiën waren en daarom hadden wij dan ook al ons intellect noodig, om een reis in elkaar te zetten, die, wat men noemt, klonk als een klok, zonder nochtans dat klokgeklank aan te kunnen vullen met het gerinkel van vele zilverlingen, die volgens de statelijke voorschriften een hooge waarde als ruilmiddel bezitten, doch zuiver als metaal beschouwd, belangrijk aan prijsverlaging onderhevig zijn.

Toch zijn wij geslaagd. Hoe? zal u duidelijk worden, wanneer gij slechts één enkelen blik wilt slaan op het buitengewoon intelligent gelaat van mijn partner, die, 't zij tot zijn onvergankelijke eer gezegd, het probleem glansrijk uitgewerkt heeft en moeite noch hersenstof spaarde om deze reis te doen zijn de mooiste, die ik ooit maakte. Toen 's mans hersencellen eenmaal in beweging gezet waren, was het werkelijk onbegrijpelijk, welke grootsche ideeën uit zoo'n kleinen schedel konden voort komen, want in korten tijd had hij een werktuig uitgedacht, dat van onschatbaar nut was bij onzen tocht, en dat, hoewel minder sierlijk dan praktisch, schitterend heeft geholpen. De eenige juiste, naar het leven geteekende afbeelding, geef ik hieronder tot leering en stichting.

Dit instrument was als volgt gebouwd.

Twee paar wielen van kinderwagens of sportkarren (tegen, voor den toestand, waarin deze raderen verkeerden, hoogen prijs), in een oud-ijzerhandel gekocht, en waarvan slechts te vermoeden was, dat er eens, in 't grijs verleden, gummi banden omgelegd waren, werden door middel van een langen, gegaffelden tak aan elkander bevestigd, zoodat het voorste paar wielen aan het enkele einde, de achterste wielen aan het dubbele einde van dezen tak, een knarsend geluid lieten hooren. Zij werden door middel van kromgeslagen spijkers, met den tak vereenigd. Zoodanig dachten wij het rollend materiaal voldoende stevig. Op het besproken verbindingsstuk van dit twee paar wielen, werden wederom 4 kis-

ten neergezet, goed met spijkers aaneengenageld, die zouden dienen tot bergplaatsen van de verschillende benoodigdheden.

Het geheel werd somber grijs, ik zou haast zeggen loodkleurig geschilderd. Boven op was verder gelegenheid tot het bergen van de noodige zaken, die wij altijd 't eerste noodig hadden, of die wegens hun onpraktischen vorm niet in een der kisten konden worden opgeborgen, zooals daar zijn: wollen dekens, twee rugzakken met inhoud, twee blikken trommels, twee paar reserveschoenen, die alleen terwille van den eenvoud, overdekt werden met het linnen, dat zwaar geolied en met touwen en stokken gespannen, ons een gast- en regenrijk dak moest zijn in de gevallen, dat wij daar behoefte aan mochten hebben. Achter aan den wagen hingen twee vouwstoeltjes te bungelen, terwijl de breidelende kracht der touwen, die het geheel bij elkander hielden, ook nog benut werd om zaag, hamer, flesschen, enz. te omknellen.

Dit geheim, om zooveel mogelijk met zoo weinig mogelijk inspanning te vervoeren, hadden wij afgezien van vele ééndagsvliegen, die zoo menig mooie plek door het achteloos wegwerpen van proppen papier, eierschalen, enz. ontsieren.

Rest mij ten slotte aan het eind dezer inleiding te beschrijven wat er in den wagen geborgen was, hetgeen voorwaar geen gemakkelijke taak is, wegens de massa heterogene bestanddeelen, die er verstoppertje speelden. Ik noem u slechts eenige der voornaamste: bussen met erwten, bonen, soepen, sardines, eenige flesschen met inhoud, kooktoestel, twee borden, vorken, lepels, twee bekers, een ketel, touw, garen, naalden, spijkers, koperdraad, wat linnen, schilderdoozen, kaarsen, enz., in één woord: alles wat wij meenden noodig te kunnen hebben voor een veertien daags verblijf in de wildernis, om daar onafhankelijk ons bestaan te rekken, tot weer andere tijden zouden aanbreken.

Onze wollen dekens hadden we tot twee groote zakken laten maken, waarin we den slaap konden afwachten en de koude trotseeren.

De tent was vervaardigd van geolied linnen en had de eigenaardige afmeting van 1.20 M. hoog en boven langs 3 M., onderaan 3.50 M. lang, bij een breedte op den bodem van 2 Meter.

Daar de wagen, met volledige bepakking, het niet onbelangrijke gewicht van 125 Kilogram bezat, meenden wij slim te doen, mijn hond als hulptrekker te requireeren. Deze hond heeft echter constant geweigerd te trekken, hetgeen sommige booze tongen aanleiding gaf om juist hem den verstandigsten van ons drietal te noemen.

Zoodanig was de toestand aan den avond van den 12den Juli en den volgenden ochtend vroeg zouden wij vertrekken, daar wij vreesden te veel belangstelling te zullen ondervinden wanneer we door onze stad zouden gaan in vollen zonnenschijn.

13 Juli. Zeer vroeg in den morgen sluipen een tweetal ongunstig uitzierende mannen, in gezelschap van een rollend instrument, door het stille stadje, waar de gesloten gordijnen en jalousieën spreken van de diepe rust, die de inwonenden genieten.

Zachtkens knerst het voorwielspan over de hobbelige keien, draaiend om den helaas niet al te sterken spijker, waardoor zij in staat zijn een soort dans uit te voeren, die rittelend en ratelend eenige vroeg wakkere honden doet blaffen. Bij het langzaam naderen van dezen somberen stoet, openbaart zich evenwel een niet te miskennen angst voor het voertuig. Alles zwijgt. Daar fluit een vogel. . . . Wij zijn buiten. Slechts een tweetal paren spoorrails moeten worden over getrokken, willen wij volkomen in het buitenleven belanden. De gelaatstrekken der beide mannen klaren op, de voorwielen, als deelden ze in deze opgeruimdheid, dansen wilder, woester, tot. . . . beiden met een luiden slag tusschen de rails van den overweg wegzakken. Roerloos zitten de voorwielen tusschen de rails geklemd, vernield, gebroken!

Lang stonden wij te kijken naar ons vernietigd ideaal. Ten einde raad besloten werd het geheele gevalletje zoo goed en zoo kwaad dit ging, in een boschje langs den weg te verbergen, waarna één reiziger terug zou gaan en trachten in de ons bekende bron nog een stel wielen te bemachtigen.

Na veel moeite gelukte dit. Zij werden aan 't voertuig bevestigd en, veerkrachtiger dan ooit, hobbelde het verder en verder de wereld in, het onbekende tegemoet.

Soestdijk! Alsof de wagen weet, dat dit een goede pleisterplaats is, begint de aanval van klauwzeer wederom op 't onverwachts; een korte, doffe slag, en een spaak, die losgeritteld is, kan hoogstens nog als kurketrekker z'n armoedig leventje vervolgen.

Wij mannen trachten in 't ongeluk te voorzien, willen de spaak recht maken, edoch, men moet het ijzer smeden als het heet is en de spaak is koud en blijft koud onder ons zwoegen. De menschenmenigte neemt toe, 't wordt een gedrang. Wij besluiten voort te gaan. De kring toeschouwers opent zich. Hoongelach, eerst zachtkens, dan luider en luider. Een slager in een wagen met een niet meer jonge hit er voor, holt ons voorbij, en, zich op den bok omdraaiend, snerpt het door de lucht: „Is dat nou allemaal van jullie?“ Wij zwijgen en loopen voort, weer een knal, weer een spaak weg. Zoo naderen we Soesterberg en dof knallend trekken we door het dorp. Alles lacht, alles grinnikt, alleen wij niet.

Wanneer we het komische van het geval inzien, herinnert een gewurgd wordende spaak ons aan het bedenkelijke van den toestand. We zijn door Soesterberg.

Buiten Soesterberg is er geen beweging meer in den wagen te

krijgen, die als een nijdig taksje op z'n ingezakte voorwielen staat. Wij besluiten dan ons lichamelijk uithoudingsvermogen wat te versterken en doen ons te goed aan wat wijze voorzorg in onzen wagen opeengehoopt heeft.

De toestand is niet rooskleurig. Wij moesten om drie uur in Barneveld zijn en nu was 't al één uur, zoodat ons plan niet uitgevoerd zou kunnen worden. Alvorens den tocht te aanvaarden, hadden we in jeugdigen overmoed een trouw vriend verzocht Zaterdagmiddag en den daarop volgenden Zondag in ons kamp te komen doorbrengen. Deze invitatie was aangenomen. Wij peinsden.

Eindelijk een idee. Een der tentpalen werd onder het voorste deel van den wagen gestoken, en zachtjes aan werd het „Geitje”, zooals wij de kar om d'r koene sprongen noemden, in beweging gezet. Een eindje ging het goed, maar 't was warm en zwaar. Wij zetten de kar neer en trachtten bij een boerderij een paard en wagen te krijgen om ons naar Amersfoort te brengen. Toen na lang wachten, gedurende welken tijd verscheidene hoofden achter een blauw gazen horretje naar ons gluurden, en een gedempt geluid van smoezelende stemmen ons oor bereikte, werd de deur geopend. Een boer verscheen en vroeg: „Wat wij moesten”. Na ons antwoord gehoord te hebben, grinnikte hij wat, en zeide, „dat 't niet kon”. „Mogen we den wagen dan op 't erf zetten?” vroegen wij. „Neen, dat kon niet.”

Gelukkig woonde daar naast iemand, die menschlievender was. Daar stalden we den wagen en liepen naar Amersfoort, waar wij kwart over tweeën aan kwamen.

Direkt togen we naar het station, waar wij met veel moeite onzen logé bewogen de coupé te verlaten. Wij besloten in het tegenover het station gelegen café een kleine hartversterking te gebruiken en amuseerden ons met den kellner, die alles behalve was ingenomen met die schunnige luidjes, die in 's mans Hotel Café Restaurant dorsten te komen. Zijn schrik vermeerde, toen wij vroegen te telefoneeren, daar wij besloten hadden een wagen te doen voorkomen om ons vrachtje te gaan ophalen. Zijn verbazing steeg ten top, toen na een kwartier wachten een groote wagen met een flink paard bespannen voor het hotel stil hield en wij drieën met sierlijke zwaaien, na eerst met veel moeite den hond op den wagen geheschen te hebben, zelf daar op gingen en tusschen de inmiddels toegestroomde menigte doorreden, terwijl we de opmerking hoorden „as dat dat zeker ster dente ware”.

Voort ging het in een flinken draf naar de plaats des onheils, waar we weldra aankwamen en de wagen met onze „Geit” beladen, keerde terug.

Onze voerman, een minzaam man, wiens aangezicht ons steeds in herinnering zal blijven, had een kennis, die een ezelwagen bezat, waarvan we, na bij hem geïntroduceerd te zijn als lui, „die verder mosten, maar niet konnen”, twee ezelwagen-wielen machtig werden, voor een prijs, die hij vermoedelijk niet voor z'n ezelwagen zou durven vragen.

Zoo reden we verder en kwamen in Amersfoort, reden door de drukste straten en werden bewonderd door stoep-dweilende meisjes en winkelkast-doende winkel-dito's, welke attentie's wij ruimeliker beantwoordden, tot dat de heirweg naar Achtervelde ons wederom in de eenzaamheid opnam.

Eindelijk bereiken we Achtervelde en houden stil in de dorpsstraat, waar we reeds dadelijk eenige toeschouwers lokken, die hunne bewondering over onze expeditie te kennen geven. Hier zullen de oude wielen door die van den ezelwagen worden vervangen. Goede raad is in Achtervelde goedkoop. Men raadde ons aan de groote wielen voor te zetten en de kleine achteraan, omdat de wagen dan meer achterover hing. Onze minzame voerman zeide ons echter de groote wielen achter te zetten en de kleine vooraan, omdat de wagen dan meer naar voren liep. Daar zij vooruit moest, zetten wij de kleine wielen vóór. Eerst kochten wij prentbriefkaarten en gaan daarna vooruit. Een deel der Achterveldsche jeugd vergezelt ons, doet elkander verhalen van wat we gaan doen. Steeds nieuwe sluiten zich bij den stoet aan, tot dat zij, ziende dat er niets gebeurt, maar huiswaarts keeren.

De weg wordt landelijker, de groote achterwielen schijnen niet meer te kunnen dragen, zij rochelen. Daar, om een hoek van den weg vertoont, zich een schaapskooi, waarbij we zullen kampeeren. 't Is hoog tijd, de Geit is zwaar kreupel.

Heerlijk liggen we in het koele gras en wanneer de tent is opgezet en de wagen daarin geborgen, gaan we beginnen aan ons diner, dat met een onvergetelijk fleschje oude port besproeid, ons de herinnering aan dezen eersten dag slechts komisch doet schijnen.

Langzaam zinkt de zon, de maan herneemt haar plaats en als eindelijk de vermoeidheid ons tot slapen dwingt, is het alom rustig en stil. Slechts een enkele krekel sjirpt in het hooge gras en de verwijderde voetstap van een late wandelaar

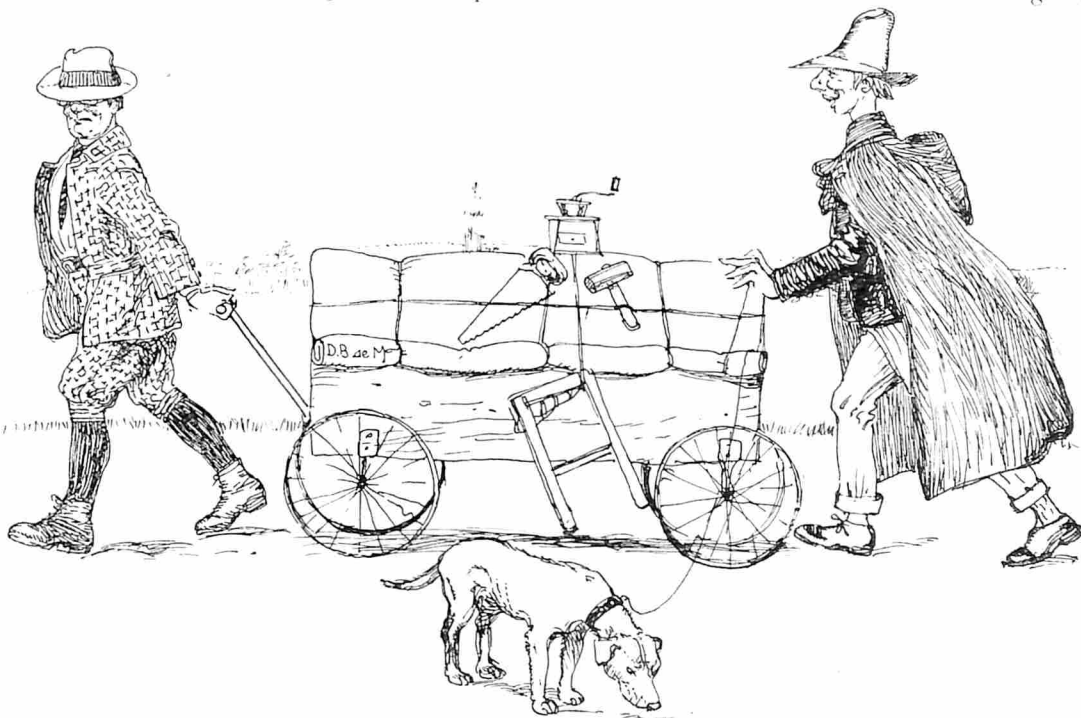
herinnert er ons aan, dat we buiten zijn. Zondagochtend. Heel vroeg zijn we wakker. De zon is even op en doet het landschap, waarover de dauw ligt uitgespreid, steeds schooner worden. Wederom wacht ons een nieuwe dag en nieuwe emotie's, die slechts verergerd zullen schijnen, daar we stijf zijn van het rusten op den grond. Barneveld is ongeveer een uur van ons verwijderd. Wij doen er vier uur over. Altijd de wielen. Steeds de stevigste achteraan gezet. Eindelijk zijn er geen stevige meer. Barneveld ligt voor ons. We trekken het binnen. Zondag middag half twee. De Geit wordt aan een zware beproeving onderworpen. Het plaveisel is in stijl met de Barneveldsche Jan. Wij willen zijn standbeeld zien, bij de kerk. Om de kerk is een soort afdak, waar de jeugd zich vermijden kan. Onze wagen knarst en verbreekt de stilte. Daar gaat een raam open, daar nog een en nog een. Wij zagen alleen hoofden van Barnevelders, maar zagen ze alle. Gelukkig er door heen! We naderen de Schaffelaar. Over het gazon voor het kasteel holt iemand naar ons toe. Waant ons een troep volgelingen van Perrol de 2de. Wij rijden langzaam, worden gewogen en niet te licht bevonden. Onze vriend en logé wordt stil en nijdig. Hij neemt aan 't station afscheid. Wij trekken samen voort, bevende voor wat komen zal, als deze wielcombinatie 't niet meer kan houden. Eindelijk voor Voorthuizen. Zomer-Zondagmiddag 3 uur, midden op de hei, waar alleen onze zolen schaduw vinden. In de verte luidt een klok. We zullen gaan eten. Erwtensoep. We zweten. Als we klaar zijn, zien we de wielen nog eens na. Voorthuizers, zei men ons, zijn kwaad volk. We zullen 't stil doortrekken. Langs een mooie laan komen we er binnen. 't Is 6 uur en er is weinig volk te zien. 't Zal ongemerkt gelukken. Daar komen wij in de dorpsstraat, hobbelig. De Geit neemt een sprong en rinkelend valt een waterflesch in het stille stadje op de keien. We trekken de aandacht en krijgen een escorte, dat ons minder gewenscht toe lijkt. Zij loopen steeds met ons mede. 't Wordt donker, de zon is ondergegaan, nog steeds volgen twee Voorthuizers ons. Eindelijk blijven ook zij achter en willen we gaan kampeeren. 't Is een eenzame weg door kale heide, waar we nu zijn. We zullen nog een eind doorloopen om een geschikte plaats te vinden voor den nacht. Eindelijk komen we nabij een huis, aan de andere zijde van den weg is een bosch, waar we onze tent opslaan. Het vierde wiel is bij de rit in het bosch gebroken, onherstelbaar vernietigd. Maar eerst zullen we eten en dan slapen, om den volgenden morgen weer verder te trekken. De heiplanten, waarin we liggen, zijn hoog, we liggen er heelemaal in. 't Is heerlijk licht in onze tent en buiten doodstil. Den volgenden ochtend vroeg, reeds om kwart voor drie waren we wakker, haalden water en dronken ter oprissing een heerlijke kop bouillon.

Daar is de zon. Ik grijp mijn mandoline en improviseer het volgende lied:

Hoe zoet glijdt ons Geitje
Naar 't Uddeler Meer,
Hoe hobbelt het Heitje,
De Geit springt heen en weer.
Wat rinkelen d'r wielen,
De spaken hangen d'r uit,
Wanneer de wielen niet braken, } *bis.*
Dan hield de Geit 't wel uit.

Hier kregen we door louter toeval het derde wiel aan den wagen, dat van hout was. Het nu nog eenig in z'n soort zijnde kinderwagen-wiel heeft ons tot aan den dood van de Geit trouw gediend.

Tamelijk vroeg trekken we dien ochtend weg, den Rijksweg volgend, die ons langs Oud-Melligen zou voeren, waar we ongeveer elf uur aankwamen en met een sierlijken bocht de Geit het voorplein op lieten rijden, tot groote verontwaardiging van eenige kippen, en een paard, die zich daar bevonden. Merkwaardig was

OMDAT DE HOND NIET WIL TREKKEN, DOEN WE 'T ZELF MAAR.

ERFHUIS.

LANDELIJKE BELANGSTELLING BIJ AMERSFOORT.

werkelijk deze angst van levende wezens voor ons voertuig. Zij schenen niet te vermoeden wat het was. Maar ook menschen konden ons vehikel niet begrijpen. Vooral bij het passeeren van tollens gaf dit tot hoogst merkwaardige verwickelingen aanleiding. De tol varieerde in vier opeenvolgende gevallen van 5 tot 15 centen, (deze laatste prijs was het tarief voor een kudde vee met 2 geleiders). In Melligen werd een kleine verfrissing gebruikt en ook iets gegeten, waarna we op Garderen aangingen. Na eenigen tijd kwamen we aldaar aan en hadden al ons beleid noodig om den wagen over deze bestrating heen te voeren, die mij onwillekeurig deed denken aan een verkleind model van het Alpengebied, schaal 1 : 1000.

Nu kwam Solserhoogt. We hadden er vast op gerekend, dat we dezen heuvel zouden kunnen freewheelen, eilacie, niets was minder moeilijker dan hier af te komen, daar hier in deze heuvelachtige streek de echte geitennatuur boven kwam en de wagen links en rechts heen schoot, wanneer we er niet alle aandacht aan wijdden. Eindelijk zijn wij bij den toegang tot de boerderij aan het Uddeler Meer. Ik ga vooruit aan den boer vragen daar te mogen kampeeren. De boer is gaan hooien, we wachten en drinken chocolade. Toen nog eens gaan vragen, nog niet thuis, weer hooien, weer wachten en weer chocolade drinken. Dit hebben we volgehouden tot 's avonds half acht. Toen was 't met ons geduld en de chocolade gedaan en gelukkig eveneens met 't hooien, doch moesten we de onaangename tijding hooren, dat op 't kroon domein het kampeeren verboden was. De boer evenwel gaf ons permissie, op een aan hem toebehoorend stuk grond enkele dagen te vertoeven. Hier konden we dus eenigen tijd blijven en ons dan ook beter inrichten.

Spoedig is de tent opgeslagen en eenige flinke bosschen stroo aangeschaft, om ons het verblijf alhier zoo aangenaam mogelijk te maken. We zullen gaan eten en beginnen met een der bussen (zelfverwarmende) onder handen te nemen. We prikken de vier gewenschte openingen, op de door den fabrikant aangewezen plaatsen in het buitenomhulsel en vangen de bus te schudden aan. Stralen stoom spuiten omhoog, terwijl aan het gelaat van den schudder duidelijk bemerkt kan worden, dat de temperatuur van ons toekomstig voedsel stijgende is. Eindelijk slaakt mijn reisgenoot een kreet van verontwaardiging en doet het stoompuffende ding een boog door de lucht beschrijven, waarna het tusschen eenige heistruiken terecht komt en nog eenigen tijd blijft doorblazen als een zenuwzieke rietkater. Eindelijk sterft het uit, de geluiden houden inwendig op en door middel van eenige doeken wordt het vastgehouden, terwijl het geopend zal worden. Kreten van pijn vergezellen deze beweging. Maar nauwelijks is er een kleine opening vervaardigd, of luid proestend springen wij achter uit, daar door de een of andere inwendige verborgenheid de inhoud zich met kracht naar buiten werkt. Ik zeg met kracht. Ik zeg de inhoud. En wat voor inhoud. Boerenkool met aardappelen gestampt en worst. De worst bleef in de bus, maar de boerenkool met aardappelen gestampt bleef dat niet. Zij vloog, als verheugd over de opnieuw verkregen vrijheid, door den blauwen aether, overal op haar weg gestuit wordend door onze voorover gebogen lichamen. Laat daarna wisten wij en ontdekten wij weer op nieuw, dat wij den eersten avond in Uddel boerenkool gegeten zouden hebben.

Maar aldoende wordt men wijs. In 't vervolg maakten wij de bussen eerst open, prikten dan de vier door den fabrikant aangewezen openingen, en gingen dan wandelen. (Slot volgt).

IN het plaatselijke courantje was „de verkoop van den inboedel van Mejuffrouw R. „alhier overleden”, aangekondigd en op een mooien lentemorgen stroomden in het kleine vestingstadje tal van kijkers naar het verkooplokaal in het societeits-gebouw.

Ook ik ging er heen, want als kind had ik ten huize van Mejuffrouw R. bij haar eenig nichtje gespeeld, dat nu in Indië getrouwd was, en ik wilde trachten een enkel souvenir uit dien inboedel te koopen. Ik had zulke lieve herinneringen aan de oude dame.

Langzaam schoof ik door de menigte heen. „Kijk, daar stond de oude canapé met de leuvenkoppen; achter die canapé verstopte ik mij de eerste maal op de groote kindervisite, toen Lizzie, het nichtje, jarig was. We zaten daar een heelen tijd, vóór we gevonden werden en in dien tijd sloten we onzen vriendschapsbond; dat oude ding, 't stond zoo deftig in de groote zijkamer.”

Daar, het kleine zilveren theepotje! „Voorzichtig, kind,” zei nicht altijd, als Lizzie hielp omwasschen. „'t is nog van mijne moeder geweest; ze kreeg het, nadat ze den zoon van eene lieve vriendin hielp oppassen; hij stierf héél jong,” en nicht keek, als ze ons dat vertelde, liefkozend naar het theepotje. Wij dachten altijd, dat nicht, toen zelve nog een jong meisje, héél veel van dien zoon gehouden had.

„O, neen maar! daar staat de koperen glazenspuit!” en in mij-zelve lach ik even, terug denkende aan die kinderpret! Daar hebben we dat spook van een meid meê nat gespoten, omdat zij verklikt had, dat Lizzie strafregels op haar slaapkamer had geschreven, en de inktpot op haar nachtjaponnetje had laten omvallen. Wij maakten er de vlekken met puimsteen uit en toen werd het een gat!”

Bij 't oud-porselein staan zes „famille-rose” kopjes.

„Dat eene heeft een barst,” zegt een oude jood naast mij.

„Ja!” zeg ik bij ongeluk hardop, want ik bedenk mij op eens, hoe dat rose kopje dien barst gekregen had.

't Was een heele mooie avond en wij zaten vóór het oude huis: nicht, Lizzie en ik.

Lizzie had juist aan nicht bekend, dat er iemand in haar leven was gekomen, dien ze heel lief had gekregen en zoo kwam het, dat we over liefde begonnen te spreken en toen vertelde nicht, dat óók in haar leven dat allerbeste was geweest, hoe zij haar blonden jongen had liefgehad en hoe hij haar door den dood was ontnomen. „Na dien dag heb ik mij altoos eenzaam gevoeld,” ging zij droevig voort, „en soms, vooral als het zoo'n zomersche avond is, en alles van liefde spreekt, dan vind ik het leven zóó lang, zóó eindeloos lang!” Nicht's hand beefde, terwijl ze haar kopje leeg dronk en toen zij het neerzette, stootte het familie-rose kopje wat hard tegen 't schoteltje, en kreeg het een barstje.”

„Dom onhandig oud menschje,” zuchtte nicht, „nu is mijn stel geschonden.”

En als ik verder kijk, pink ik een traan weg! Verderop in de groote zaal zie ik in een hoek, als vergeten, een oude leunstoel, die er in het koude, invallende licht erg verschoten uitziet. Hij is met rood trijp bekleed en dateert uit dien leelijken tusschentijd: zwart met notenhout; de breede armen wijd uitgespreid staat hij daar als wachtend op het oude lijfje in haar zwart moiré toilet.

„Nu,” zegt naast mij een burgerjuf, „dien stoel zal wel niemand meer koopen, wat een oud-modisch ding.”

Meteen besluit ik, dat wel iemand dien stoel zal koopen, want 't zal mij goeddoen dat oude, gezellige meubel in mijn huis te hebben; 't zal mij herinneren aan een lief oudje, dat mij dierbaar was! Langzaam loop ik verder: langs het oude bed met de groen damasten gordijnen, statig neerhangend van den mahonie-houten hemel, — dat is wél het groote ledikant, waarin Lizzie en ik eens samen logeerden en stikten van den lach, totdat nicht eindelijk om het hoekje van de kamerdeur riep: „Meisjes, ga nu toch slapen, 't is al zoo laat!”

Voorbij de oude linnenkast, waar de lavendel geurde tusschen de hagelwitte stapeltjes, waarlangs nicht met welgevallen hare slanke vingers glijden liet: „Mooi gelijk, kind, 't is damast, damast met de rozenknop!”

Langzaam schuif ik de zaal uit, tusschen de onverschillige menschen door, die bevelen en betasten en straks elk stuk naar hunne huizen zullen meenemen, en ik krijg een gevoel van wanhoop bij de gedachte, dat alles, wat lief was in een vrouwenleven, daar prijs gegeven staat aan de koude, cynische wereld.

En als ik dan, voor de school wachtend, onze twee kerngezonde jongens naar buiten zie stormen, rijst in mij de innig dankbare gedachte, dat, als wij eens ons hoofd neerleggen, geen vreemde handen zullen betasten en taxeerden, wat ons lief was, geen vreemden ontheiligen, wat een deel was van ons leven! LOUIE.